

Η ιστορία της λογιστικής στην Ελλάδα

«Ο βίος άνθρωποις λογισμού κ' αριθμού δείται πάνυ. Ζώμεν (δε) αριθμώ και λογισμώ. Ταύτα γαρ σώζει βροτούς». Επίχαρμος (5ος π.Χ αιών)

Κωνσταντίνος Ιωαν. Νιφορόπουλος
Ορκωτός Ελεγκτής – Λογιστής.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ.
2. Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΩΣ ΤΗΝ ΕΦΕΥΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ.
 - 2.1 Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.
 - 2.2 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ
 - 2.3 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ
3. Η ΕΦΕΥΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ.
4. ΤΑ ΠΡΩΤΑ «ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ» ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ.
5. ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΕΩΣ ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ.
 - 5.1 Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
 - 5.2 ΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ
 - 5.3 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ
 - 5.4 Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ – Ο ΜΑΡΙΟΣ ΤΣΙΜΑΡΑΣ.
6. Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1950 – 1975.
 - 6.1 Η ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
 - 6.2 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ
 - 6.3 ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ
 - 6.4 ΟΙ ΟΡΚΩΤΟΙ ΛΟΓΙΣΤΕΣ
 - 6.5 Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
 - 6.6 Η ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ ΜΕ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
7. Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1975 – 1999.
 - 7.1 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ - ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ «ΕΝΙΑΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (ΕΓΛΣ)»
 - 7.2 ΜΗΧΑΝΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
 - 7.3 ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ (ΕΣΥΛ)
 - 7.4 ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (Ο.Ε.Ε.)
 - 7.5 ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
 - 7.6 ΚΑΤΩΧΥΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ
 - 7.7 ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ
 - 7.8 Η ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ
8. Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000 ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ.
ΕΠΙΛΟΓΟΣ

(Το άρθρο αυτό, δημοσιεύτηκε πρώτη φορά, υπό τον τίτλο «ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», σε συνέχειες (τεύχη 8 (ΙΟΥΛ.-ΣΕΠ. 2012) & 9 (ΟΚΤ.-ΔΕΚ. 2012)), στο τριμηνιαίο περιοδικό Οικονομικού Λογισμού «Accountancy Greece (Ag) » (ιστοσελίδα : www.accountancygreece.gr), το οποίο εκδίδεται από το « ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΩΜΑΤΟΣ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ (Ι.Ε.Σ.Ο.Ε.Λ)».

Στην παρούσα δημοσίευση έχουν γίνει, σε σχέση με την αρχική, ορισμένες προσθήκες και τροποποιήσεις, μετά από χρήσιμες υποδείξεις φίλων και από υλικό που προέκυψε από την μετέπειτα της πρώτης δημοσίευσης έρευνα μου, σε βιβλιοθήκες και παλαιοβιβλιοπωλεία.)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μαθήματα « Ελληνικής Οικονομικής Ιστορίας» και «Ιστορίας των Επιχειρήσεων », διδάσκονται σε αρκετά Ελληνικά Πανεπιστήμια, με Ελληνική και Ξένη βιβλιογραφία. Ειδικότερα για την Ιστορία της Λογιστικής η ξένη βιβλιογραφία είναι πλούσια ενώ η αντίστοιχη Ελληνική περιορίζεται σε λίγες αξιόπαινες προσπάθειες. Όμως, « Η Ιστορία της Λογιστικής» δεν κατέχει στη μόρφωση και την κουλτούρα μας την κεντρική θέση που κατέχει σε άλλες χώρες όπως η Η.Π.Α , Η Μεγάλη Βρετανία, η Γερμανία, η Ιταλία κ.ο.κ . Οι Έλληνες οι οποίοι έχουν ασχοληθεί με την ιστορία της λογιστικής στα συγγράμματά τους της Λογιστικής ή της Οικονομικής Ιστορίας είναι οι : Δημ. Δανάλης , Μάριος Τσιμάρας, Σπυρίδων Παπαναστασάτος, Στράτος Παπαϊώννου, Σ. Μπαλτάς, Βασίλειος Ανδριόλας, Λάζαρος Χουμανίδης , (Β.Φίλιος σελ. 23), αλλά και ο Ιωάννης Καμπαλούρης . « Τα προγράμματα σπουδών της λογιστικής θα πρέπει να διευρυνθούν για να συμπεριλάβουν τη διδασκαλία της ιστορίας της λογιστικής. ... Χωρίς μια τέτοια ιστορική προοπτική, οι απόφοιτοι λογιστικής δεν θα έχουν το απαραίτητο υπόβαθρο για να αξιολογήσουν κριτικά τις τρέχουσες λογιστικές πρακτικές ή να είναι σε θέση να συμβάλουν σημαντικά στις εξελίξεις του επαγγέλματος τους ». (Journal of Accounting Education / The relevance of history in accounting education: Some observations / Eugene H. Flegm)

1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ

« Για τη διατύπωση της έννοιας του λογιστή θα προσφύγουμε στον ορισμό της λογιστικής. Σύμφωνα με αυτόν "λογιστική είναι η διαδικασία η οποία αφού συγκεντρώνει όλες τις χρήσιμες ποσοτικές πληροφορίες, καταγράφει τις συναλλαγές, συγκεντρώνει, ταξινομεί και αναλύει τις σχετικές πληροφορίες και τελικά τις παρουσιάζει στη διοίκηση για τη λήψη αποφάσεων" (Τσακλάγκανος, 1993). Σύμφωνα με τους Meigs & Meigs 1994, "λογιστική είναι η τέχνη της ερμηνείας, μέτρησης και περιγραφής της οικονομικής δραστηριότητας" και συνεχίζει "... η

λογιστική δεν περιλαμβάνει μόνο τη διατήρηση των λογιστικών στοιχείων, αλλά επίσης το σχεδιασμό αποδοτικών λογιστικών συστημάτων, τη διενέργεια ελέγχων, την κατάρτιση προβλέψεων, την υποβολή φορολογικών στοιχείων και την ερμηνεία των λογιστικών πληροφοριών" ». (Χαρακτηριστικά απασχόλησης λογιστών, Χαραλάμπου Σπάθη Περ. ΛΟΓΙΣΤΗΣ τεύχος 502 -12/1996)

Στην διαμόρφωση του ιστορικού γίνεσθαι στο χώρο της Λογιστικής στην Ελλάδα, συμμετέχουν κυρίως :

- 1) Τα Πανεπιστήμια που διαθέτουν Οικονομικά/Λογιστικά τμήματα,
- 2) Οι Λογιστές εργαζόμενοι , ελεύθεροι επαγγελματίες και Λογιστικές εταιρείες,
- 3) Τα ειδικευμένα σχετικά με την Λογιστική συμβουλευτικά και εποπτικά όργανα (Σ.ΛΟ.Τ της Ε.Λ.Τ.Ε και παλαιότερα το Ε.ΣΥ.Λ ,
- 4) Οι συγγραφείς Λογιστικών και φορολογικών βιβλίων,
- 5) Τα περιοδικά λογιστικής και φορολογικής ύλης
- 6) Το Κράτος κυρίως μέσω του Υπουργείου Οικονομικών,
- 7) Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές, 8) Οι διάφορες Εποπτικές αρχές (Υπουργείο Εμπορίου, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς κ.λ.π)
- 9) Τα διάφορα πανελλήνια συνέδρια, όπως το ετήσιο, που διοργανώνει ο « Σύνδεσμος Επιστημόνων Χρηματοοικονομικής και Λογιστικής Ελλάδος (Hellenic Finance and Accounting Association, H.F.A.A » , εδώ και έντεκα έτη .

2. Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΩΣ ΤΗΝ ΕΦΕΥΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ.

2.1 Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

Η αρχή της λογιστικής, της καταγραφής δηλαδή των δοσοληψιών με συστηματικό τρόπο χάνεται στα βάθη της ιστορίας και η εξέλιξη της συνδέεται στενά με την ανάπτυξη της ανθρώπινης κοινωνίας και του εμπορίου.

Η ανάγκη παρακολούθησης των συναλλαγών οδήγησε από πολύ νωρίς στην εφαρμογή συστημάτων παρακολούθησης και ελέγχου αυτών.

Αποδεικτικά στοιχεία οικονομικών/λογιστικών καταγραφών έχουν βρεθεί σε κείμενα διάφορων λαών της αρχαιότητας (Σουμέριων, Βαβυλώνιων, Αιγύπτιων, Ελλήνων, Ρωμαίων κτλ.) .

Εμπορικούς νόμους και λογιστικές εκθέσεις βρίσκουμε στους Νινευίτες της Βαβυλώνας περί το έτος 3.000 π.Χ. .

Ο πραγματογνώμων (=expert), ο τότε «γραμματεύς», σημείωνε επί πλακών τις σημαντικές συναλλαγές, τις οποίες νομιμοποιούσε δια της υπογραφής του. Στην Αίγυπτο φαίνεται ότι δημιουργός του λογιστικού ελέγχου υπήρξε το Κράτος, με σκοπό τον έλεγχο των συγκομιδών δημητριακών.

2.2 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Η «Λογιστική », (με την έννοια του όρου που έδιναν οι Αρχαίοι Έλληνες), ως κλάδος της Μαθηματικής επιστήμης χρησίμευε κυρίως στις καθημερινές συναλλαγές των

ανθρώπων (πρακτικά μαθηματικά) η οποία στην συνέχεια εξελίχθηκε μαζί με την εξέλιξη του εμπορίου. « Η δημιουργία και η εξέλιξη των Μαθηματικών βοήθησε στη δημιουργία και στην εξέλιξη άλλων επιστημών ... Με δυο λόγια θα δούμε τα συστήματα των αριθμών που κατασκεύασαν οι άνθρωποι και την Πρακτική Αριθμητική στην πορεία του χρόνου, δηλαδή τα σύμβολα (ψηφία) και τους κανόνες που διατύπωσαν και τις πρακτικές μεθόδους που επινόησαν για την εκτέλεση υπολογισμών με αριθμούς για να διευκολύνουν τη ζωή τους και το έργο του εμπορίου.

Το σύνολο των κανόνων και των μεθόδων για την εκτέλεση πρακτικών υπολογισμών με αριθμούς μέχρι τα χρόνια του Αριστοτέλη θεωρούνταν από τους Έλληνες ως ιδιαίτερος κλάδος των μαθηματικών και καλούνταν Λογιστική.

Οι μέθοδοι του αριθμητικού λογισμού χρησιμοποιούσαν φυσικά βοηθητικά μέσα υπολογισμού όπως τα δάκτυλα των χεριών, Δακτυλικός λογισμός, ή τεχνικά όπως οι Άβακες.....

Η Κρήτη κατά τη μινωική περίοδο (2800 - 1500 π.Χ.) ήταν μεγάλη ναυτική δύναμη, απλωνόταν σε όλο το Αιγαίο, αλλά και πέρα από αυτό. Το εμπόριο είχε σαν αποτέλεσμα την οικονομική ευμάρεια και τη συσσώρευση πλούτου στο νησί.

Οι ανάγκες του εμπορίου καθώς και οι ανάγκες καταμέτρησης των συσσωρευμένων αγαθών τους οδήγησαν να κατασκευάσουν (ή να δανειστούν από τους Αιγυπτίους) ένα πιο εξελιγμένο αριθμητικό σύστημα... (Η λογιστική στην καθημερινή ζωή των αρχαίων - ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΑΣ ΚΑΜΠΟΥΡΑΚΗ-ΠΑΤΕΡΑΚΗ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΥ) . «Στην Βυζαντινή εποχή επίσης, έβλεπαν την λογιστική σαν την επιστήμη των υπολογισμών.

.....

Στην σημερινή εποχή, η Λογιστική έχει χαρακτηριστεί ως η «γλώσσα του εμπορίου». Η σύνδεση της λογιστικής με το εμπόριο φαίνεται και στα μεσαιωνικά χρόνια, όταν ο Fibonacci (γεννήθηκε το 1175 το όνομα του ήταν Leonardo Pisano, ...διδάχτηκε τα μαθηματικά ... γνώρισε τα τεράστια προνόμια των Αραβικών αριθμητικών συστημάτων) το 1202 δημοσίευσε το βιβλίο liber abaci (βιβλίο των υπολογισμών ή βιβλίο του άβακα) γεμάτο με τις μαθηματικές γνώσεις που είχε περισυλλέξει στα ταξίδια του. Το βιβλίο αυτό, το προόριζε για εμπόρους, για αυτό εξηγεί λεπτομερειακά τις έννοιες ώστε να μπορέσουν να τις καταλάβουν με συνοδεία παραδειγμάτων από την καθημερινή ζωή του εμπορίου, την τιμή των αγαθών, τον υπολογισμό των κερδών και την μετατροπή σε ξένο νόμισμα.

Αν λάβουμε υπόψη τα αριθμητικά συστήματα των αρχαίων πολιτισμών συναντάμε μεγάλη δυσκολία στην εκτέλεση πράξεων.....

Η τελική επικράτηση των ινδοαραβικών ψηφίων έγινε το 1202, μέσα από το liber Abaci(το οποίο) γνώρισε μεγάλη επιτυχία όταν έγιναν αντιληπτά τα μεγάλα πλεονεκτήματα των νέων ψηφίων. (« Η Λογιστική από την Αρχαιότητα μέχρι την Αναγέννηση: προβλήματα και μεθοδολογία μέσα από μαθηματικά κείμενα » ΧΑΪΤΑΝΤΟΓΛΟΥ ΠΑΝ. -Διπλωματική Εργασία , 2011) . « Το 1568 τυπώθηκε στη Βενετία ένα λαϊκό βιβλίο πρακτικής αριθμητικής με τίτλο: «Βιβλίον πρόχειρον τοις πάσι περιέχον την τε πρακτικήν αριθμητικήν ή μάλλον ειπείν την λογαριαστικήν και περί του πώς να ευρίσκει έκαστος το Άγιον Πάσχα και τέλειον Πασχάλιον και περί ευρέσεως σελήνης εν ποία ημέρα γίνεται η γέννα αυτής». Συγγραφέας του βιβλίου αυτού είναι ο Εμμανουήλ Γλυζώνιος.

Είναι το δεύτερο ελληνικό βιβλίο αριθμητικής που τυπώθηκε μετά την εφεύρεση της τυπογραφίας και για 250 χρόνια ήταν το πιο γνωστό και το πιο διαδεδομένο λαϊκό βιβλίο

αριθμητικής. Η πλατιά διάδοσή του και η μεγάλη ζήτησή του στο διάστημα αυτό είχαν σαν αποτέλεσμα να επανεκδοθεί 10 φορές!

Οι επανεκδόσεις του, που έγιναν τα έτη 1724, 1750, 1765 (2 εκδόσεις), 1779, 1783 (2 εκδόσεις), 1804, 1805, και 1818, πραγματοποιήθηκαν όλες σε διάφορα τυπογραφεία της Βενετίας.

Ο λαός του έδωσε τον τίτλο Γλυζούνι ή Γλυτζούνι από το όνομα του συγγραφέα και με τον τίτλο αυτό καθιερώθηκε και έγινε ευρύτερα γνωστό. Ο Εμμανουήλ Γλυζώνιος ή Γλυτζούνης γεννήθηκε στη Χίο το 1540. Εκεί διδάχτηκε τα πρώτα γράμματα και αργότερα πήγε στην Ιταλία, όπου συμπλήρωσε τις σπουδές του. Πολύ νέος εγκαταστάθηκε στη Βενετία, στην πόλη με τη μεγάλη τυπογραφική δραστηριότητα. Αρχικά εργάστηκε ως διορθωτής στα εκεί ελληνικά τυπογραφεία και αργότερα ασχολήθηκε με τις εκδόσεις και το εμπόριο. Άνθρωπος των γραμμάτων καθώς ήταν έβλεπε την αμάθεια και την πνευματική αδράνεια των σκλαβωμένων Ελλήνων και θέλησε να τους βοηθήσει. Η αγάπη του για τα γράμματα και τα βιβλία και η σχέση του με το εμπόριο βοήθησαν σ' αυτό και τον ώθησαν να γράψει και να εκδώσει τη λογαριαστική του.

Το βιβλίο γραμμένο σε απλή γλώσσα της εποχής του απευθυνόταν σ' αυτούς που ασχολούνταν ή ήθελαν να ασχοληθούν με το εμπόριο (οι περισσότεροι Έλληνες της διασποράς είχαν εμπορικές δραστηριότητες) ». (Ηλέκτρα Καμπουράκη-Πατεράκη, μαθηματικός, Εμμανουήλ Γλυζώνιος και η Λογαριαστική του, πιο γνωστή ως Γλυτζούνι) www.patris.gr.)

2.3 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Προ του 300 π.Χ. η Αθήνα ίδρυσε ως θεσμό επιβλέψεως των οικονομικών του κράτους το συνέδριο των « λογιστών » .

Οι λογιστές αυτοί, έλεγχαν τους λογαριασμούς των δημοσίων ταμιών . Όμως εκτός από αυτούς υπήρχε και ένα Σώμα αναθεωρητών (ελεγκτών), οι οποίοι καλούντο «εύθυνοι».

«Για τη διαχείριση και λογιστική των δημοσίων οικονομικών μονάδων (πόλεων, ναών κ.λ.π.) στην αρχαία Ελλάδα, οι πληροφορίες είναι άφθονες. Για τη διαχείριση όμως και τη λογιστική των ιδιωτικών επιχειρήσεων οι πληροφορίες είναι πολύ περιορισμένες.

Από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις σχετικά περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν για τη διαχείριση και λογιστική των τραπεζών... στα βιβλία αυτά καταχωρούσαν το ποσό των χρημάτων που ελάμβαναν ή απέδιδαν, το όνομα αυτού που έδινε ή ελάμβανε τα χρήματα, τον χρόνο λήψης ή απόδοσης και κάθε άλλη σχετική πληροφορία. Εάν π.χ. επρόκειτο για κατάθεση με τον όρο της απόδοσης σε τρίτο πρόσωπο καταχωρούσαν και το όνομα του τρίτου αυτού προσώπου. ΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ.

Από τη μελέτη των πινακίδων που βρέθηκαν σε έπαυλη στην περιοχή Αγίας Τριάδας νότια της Φαιστού, οι ειδικοί ερευνητές έχουν καταλήξει στα ακόλουθα συμπεράσματα: (Ανδριόλας (1964) (1), σ. 738) 2. Οι λογαριασμοί χαράσσονταν στις πήλινες πινακίδες όταν ο πηλός ήταν μαλακός. Η αποξήρανση του πηλού γινόταν είτε με ψήσιμο είτε με έκθεση στο ύπαιθρο. 3. Στη συνέχεια οι πινακίδες συνδέονταν κατά ομοιογενείς ομάδες και τοποθετούνταν στο αρχείο. 4. Από τα κείμενα των πινακίδων συμπεραίνεται ότι αυτά ήταν λογαριασμοί εισαγωγής και εξαγωγής διαφόρων ποσοτήτων προϊόντων. Μερικοί λογαριασμοί από αυτούς είναι σύνθεση ειδικών λογαριασμών δηλαδή είναι λογαριασμοί δευτέρου βαθμού επεξεργασίας. 8. Επικεφαλής κάθε λογαριασμού

υπάρχουν σημεία ενδεικτικά της ονομασίας του λογαριασμού. 9. Τέλος σημειώνεται το άθροισμα των επιμέρους ποσών... Από τα αρχαία κείμενα προκύπτει ότι «λογιστές» του δημοσίου λογιστικού και «λογιστές – γραφείς» του ιδιωτικού τομέα τηρούσαν λογαριασμούς απογραφής. Στο έργο του Λυσία «Κατά Εργοκλέους» αναφέρεται: (Χουμανίδης (1990), σ. 57, Λυσία, «Κατά Εργοκλέους», 5) «Αλλά και όταν σεις εψηφίσατε να συνταχθή κατάλογος των χρημάτων τα οποία είχαν εισπραχθή από τας συμμαχικάς πόλεις, και να επανέλθουν οι διαχειρισταί δια να αποδώσουν λογαριασμόν...».

Στον λόγο του Λυσία «Κατά Φιλοκράτους» τονίζεται ότι: (Χουμανίδης (1990), σ. 57, Λυσία, «Κατά Φιλοκράτους», 1) «...τούτο και εις εμέ φαίνεται ότι περισσότερον από κάθε άλλο είναι σαφής απόδειξις της απογραφής...». ((1) Ανδριόλας, Β. «Οι λογιστικοί κανονισμοί στην Αρχαία Ελλάδα») . (ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ - Κώστας Α. Ρήγας - Πρακτικά 18ου Πανελληνίου Συνεδρίου Στατιστικής (2005))

3 Η ΕΦΕΥΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Η ιστορία της λογιστικής σχετίζεται άμεσα με τη ανάπτυξη του εμπορίου και την συσσώρευση κεφαλαίων, τα οποία χρειάζεται να παρακολουθούνται.

Οι καινοτόμοι Ιταλοί της Αναγέννησης (14ος-16ος αιώνας) είναι ευρύτατα αναγνωρισμένοι ως οι πατέρες της σύγχρονης λογιστικής. « Σε μια προσπάθεια να εξηγήσει γιατί η διπλογραφική μέθοδος αναπτύχθηκε το 14ο αιώνα στην Ιταλία αντί της αρχαίας Ελλάδα ή της Ρώμης, ο λόγιος της λογιστικής A.C. Littleton περιγράφει επτά «βασικά συστατικά» που οδήγησαν στη δημιουργία της:

- Η προσωπική ιδιοκτησία..... ,
 - Το Κεφάλαιο (συσσώρευση πλούτου) : ... ,
 - Το Εμπόριο, ,
 - Η Πίστωση, ,
 - Η γραπτή αποτύπωση: ένας μηχανισμός για την δημιουργία ενός μόνιμου αρχείου σε μια κοινή γλώσσα, δεδομένων των ορίων της ανθρώπινης μνήμης.,
 - Τα Χρήματα: Ο "κοινός παρονομαστής" για τις ανταλλαγές,
 - Η Αριθμητική: Πολλοί από αυτούς τους παράγοντες υπήρχαν στην αρχαιότητα, αλλά μέχρι το Μεσαίωνα, δεν βρέθηκαν μαζί σε μια μορφή και μια δύναμη, αναγκαία να ωθήσει τον άνθρωπο στην καινοτομία της διπλογραφικής μεθόδου.
-

Αντίθετα, η επίμονη χρήση λατινικών αριθμών για τις χρηματοοικονομικές συναλλαγές πολύ καιρό μετά την εισαγωγή της αραβικής αρίθμησης φαίνεται να εμπόδισαν την προγενέστερη δημιουργία του διπλογραφικού συστήματος. Οι κυβερνήσεις, ιδίως, είχαν ισχυρά κίνητρα να καταγράφουν προσεκτικά τα δεδομένα των εισπράξεων και των εκταμιεύσεων - ιδίως όσον αφορά τους φόρους. Και σε κάθε κοινωνία όπου τα άτομα συσσώρευαν πλούτο, υπήρχε η επιθυμία από τους πλούσιους για διενέργεια ελέγχων, όσον αφορά την εντιμότητα και την ικανότητα των δούλων και των εργαζομένων τους, που ήταν επιφορτισμένοι με τη διαχείριση περιουσιακών τους

στοιχείων..... (History of Accounting / By John R. Alexander at Net Gain / 2002 Association of Chartered Accountants in the United States) .

«Επειδή δεν υπάρχει γραπτό κείμενο (πριν) θεωρείται ότι αρχίζει η ιστορία της διγραφίας και της λογιστικής οργανώσεως το 1494 μ.Χ. (Σημ.: θεωρείται ορόσημο στην ιστορία της λογιστικής), με τη δημοσίευση του πρώτου έργου από τον φραγκισκανό μοναχό Luka de Borgo Paciolo (Σημ.: από πολλούς αποκαλείται "Ο πατέρας της Λογιστικής) και με τον τίτλο □Summa de arithmetica, Geometrica, Proportioni e Proportionalita □ σε ιδιαίτερο κεφάλαιο □Particularis de Comptytis et Scripturis □ αναλύει τον τρόπο λειτουργίας της διγραφίας, όπου επεχείρησε και διέκρινε τους λογαριασμούς σε τάξεις στο γενικό καθολικό.

Μετά από αυτό το πρώτο γραπτό μνημειώδες έργο του Paciolo, (Σημ.: Ήταν ένα από τα πρώτα βιβλία που τυπώνονται , είχε μεγάλη επιτυχία και μεταφράστηκε σε αρκετές γλώσσες) ακολούθησαν και πολλές άλλες δημοσιεύσεις από ειδήμονες (κυρίως από μαθηματικούς, γιατί αυτοί ασχολήθηκαν με το θέμα) εκείνης της εποχής, με θέμα τη διγραφία ή διγραφική ή διπλογραφική μέθοδο, όπως: (εποχή από 1494 μ.Χ. μέχρι περίπου 1650 μ.Χ.)το 1518 μ.Χ. του Γερμανού μαθηματικού Schreiber ή Grammateus, το 1543 μ.Χ. του Ολλανδού Jan Christoffels Impy και το ίδιο έτος 1543 του μαθηματικού Hugh Oldcastle Schoolmaster (στο Λονδίνο), το 1525 μ.Χ. του G. Tagliente, το 1615 μ.Χ. του Vaningen κ.α. Η εφαρμογή της διγραφικής καταστιχογραφίας είναι γνωστή σε όλο τον (τότε) γνωστό κόσμο, πράγμα που επέτρεπε στους ειδικούς να ασχοληθούν με άλλα επίσης σημαντικά θέματα, τα οποία συνέβαλαν στην καλύτερη λογιστική εξέλιξη, όπου έγινε σ' αυτήν την τρίτη εποχή (από 1650 μ.Χ. μέχρι περίπου 1870 μ.Χ.), όπως η θεωρία της έννοιας του επιχειρηματία (από τον H. Stephens το 1754 μ.Χ., το 1818 από τους J. Fulton και F. Cronhelm, από τον C. Sprague το 1880), η έννοια της διαρκούς απογραφής (από τον J. Quelin το 1840 με το έργο του Inventaire Perpetuel), η επινόηση και η εισαγωγή από τον E. Degranges το 1793 με το έργο του La Tenue des livres rendue facile του ημερολογίου - καθολικού συστήματος με τη χρησιμοποίηση σ' αυτό των λογαριασμών: □Ταμείο□, □Εμπορεύματα □, □Εισπρακτέα Γραμμάτια □, □Πληρωτέα Γραμμάτια □, □Κέρδη □, □Ζημίες □, η επινόηση και εισαγωγή το 1712 από τον De la Porte με το έργο του La science des Negociants et teneurs de livres της διακρίσεως των λογαριασμών σε λογαριασμούς : □Προσώπων □, □Παραγμάτων □, □Κεφαλαιούχου □, η επινόηση και εισαγωγή από τον J. Bellay το 1834, από τον D. de Lusignan με το έργο του Essai sur la Comptabilite μεθόδου που απετέλεσε τη βάση του συγκεντρωτικού συστήματος, η νομοθετική κατοχύρωση της λογιστικής με την Ordonnance de Commerce από τον Colbert και ο J. Savary το 1675 με το έργο του Le parfait negociant αναφέρεται στις γνώσεις της εμποριογνωσίας και ερμηνεύει την Ordonnance de Commerce, η επινόηση και εισαγωγή από τον A. Guilbant και E. Leautey το 1865 του περιοδικού αποτελέσματος με την εξίσωση: Κύκλος Εργασιών ± Δαπάνες Εκμεταλλεύσεως=Αποτέλεσμα Περιόδου κ.α.

Όπως διαπιστώνεται σ' αυτή την εποχή έγιναν αξιόλογες κινήσεις στο χώρο της λογιστικής, όπου τέθηκαν οι βάσεις σχεδόν σε όλα τα ειδικά θέματα που άπτονται μ' αυτή για την μελλοντική εξέλιξή της..

Η περίοδος αυτή (εποχή από 1870 μ.Χ. μέχρι 1950 μ.Χ.), μπορεί να χαρακτηριστεί ως εποχή της λογιστικής οργανώσεως (της οργανώσεως του λογιστηρίου των οικονομικών οργανισμών) με το λογιστικό σχέδιο (της τυπικής και ουσιαστικής διαρθρώσεως), γιατί στην εποχή αυτή γίνονται από επιφανείς επιστήμονες και από ειδικούς, οι

σημαντικότερες εισηγήσεις που άπτονται του θέματος της λογιστικής τυποποίησης (του λογιστικού σχεδίου) και φυσικά δίνουν μεγάλη ώθηση στη λογιστική, αυξάνοντας το γόητρό της, δηλαδή υπάρχει έξαρση σ' αυτό το τόσο βασικό θέμα για την ανάπτυξη των οικονομικών οργανισμών. Σε αυτή την εποχή έγιναν οι εξής (κυριότερες) εξελίξεις της λογιστικής: το 1876 έγινε η επαναστατική επινόηση από τον αμερικανό αποθηκάριο Melvil Dewey του δεκαδικού συστήματος για την τυπική διάρθρωση (κωδική αρίθμηση) των λογαριασμών της λογιστικής, όπου με τους συνδυασμούς των πολλαπλασίων του (του εκατονταδικού κ.λπ.) βρίσκεται στην επικαιρότητα για την τυπική διάρθρωση των λογιστικών σχεδίων, το 1880 η θεωρία της αυτοτελούς λογιστικής οντότητας από τον C. E. Sprague, το 1885 εισάγεται η κοστολόγηση από τον Henry Metralte, το 1912 και 1922 η επινόηση και εφαρμογή της πρότυπης κοστολόγησης από τους Harrington Emerson και C.W. Bennet, το 1927 και 1929 η πρόταση λογιστικού σχεδίου από τον E. Schmalenbach, όπου αποτελεί πρότυπο των μετέπειτα καταρτιζομένων σε διεθνή κλίμακα, το 1941 η εφαρμογή των μητρών στη μελέτη προβλημάτων μιας οικονομίας από τον W. Leontief, άλλα θέματα, όπως: η επινόηση των αποσβέσεων των παγίων, η καθιέρωση, με πυρήνα τη λογιστική, του οικονομικού λογισμού, η εμφάνιση και προώθηση των εμπειρογνομόνων λογιστών-ελεγκτών, η εμφάνιση και προώθηση του θεσμού των Ανωνύμων Εταιριών, για τους μεγάλους (κυρίως) οικονομικούς οργανισμούς κ.α. (Η Λογιστική παράγων αναπτύξεως των οικονομικών οργανισμών, ΑΓΓΕΛΟΥ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ περ. ΛΟΓΙΣΤΗΣ τεύχος 512 : (11/1997))

4 ΤΑ ΠΡΩΤΑ «ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ» ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ

Η εξέλιξη της Λογιστικής συμβαδίζει με την ανάπτυξη του Εμπορίου και το αυτό συνέβη και στο ευρύτερα Ελλαδικό χώρο. Σημειώνεται ότι η Λογιστική/Καταστιχογραφία την περίοδο εκείνη αποτελούσε ένα τμήμα αυτού που ονομάζαμε «Εμπορικές Σπουδές». «Καταστιχογραφία καλείτο η τέχνη της εγγραφής (καταχώρησης) των διαφόρων οικονομικών πράξεων του επιχειρηματία στα κατάστιχα (εμπορικά βιβλία) του και αποτελεί μεταφορά στα ελληνικά του γαλλικού όρου tenue des livres.

Ο όρος αυτός άρχισε να αντικαθίσταται με τον όρο Λογιστική στις αρχές του αιώνα μας (σημ.: εννοεί τον 20ο αιώνα) », (Β. Φίλιος σελ. 102))

Στο εξαιρετικό έργο του Τριαντάφυλλου Σκλαβενίτη « Τα εμπορικά εγχειρίδια της Βενετοκρατίας και της Τουρκοκρατίας και η Εμπορική εγκυκλοπαίδεια του Νικολάου Παπαδοπούλου » , Αθήνα, Ε.Μ.Ν.Ε., 1991.) , αναφέρονται τα εξής : « Ή απογραφή των εμπορικών εγχειριδίων, των βιβλίων που τυπώθηκαν για να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά από τους έλληνες εμπόρους, δείχνει ότι όλα κυκλοφόρησαν από τό τέλος του 18ου αιώνα και υστέρη. Βέβαια και νωρίτερα πραγματευτές και έμποροι υπήρχαν και αλληλογραφούσαν, λογάριζαν, κρατούσαν τα κατάστιχα τους : έμποροι και γραμματικοί, που είχαν μαθητεύσει σε ειδικούς δασκάλους, όπως στον Χάνδακα της Κρήτης, στα μέσα του 16ου αιώνα, όπου βρίσκουμε δασκάλους του λογαριασμού και του λογιστικού βιβλίου να αναλαμβάνουν να διδάξουν ιδιωτικά σε μαθητές φράγκικα εμπορικά γράμματα, τον άμπακο (αριθμητική) του εμπορίου, τη διπλογραφική μέθοδο των εμπορικών κατάστιχων, τη συμπλήρωση των φορτωτικών και των άλλων εμπορικών βιβλίων (Σημ : Ο συγγραφέας κατατάσσει τα εμπορικά εγχειρίδια), ανάλογα με το περιεχόμενο τους και με τις ανάγκες των εμπόρων που επρόκειτο να εξυπηρετήσουν. Α' Αριθμητική, λογαριαστική, άμπακος, εμπορική αριθμητική.....Β' Πίνακες

ισοτιμιών.....Γ' Επιστολογραφία... Δ' Καταστιχογραφία..... Ε'
Νομοθεσία.....Ζ' Γεωγραφία και ιστορία...

Ειδικά για τα βιβλία της « Καταστιχογραφίας », αναφέρονται τα εξής : « Οί έλληνες έμποροι κρατούσαν τα κατάστιχα τους άπλογραφικά ή διπλογραφικά. Καταστιχογραφία είχαν μάθει κοντά σε ειδικούς δασκάλους—και αργότερα σε σχολεία— ή ήταν αυτοδίδακτοι και είχαν κερδίσει τήν εμπειρία τους χρησιμοποιώντας τα ξενόγλωσσα εγχειρίδια η μαθητεύοντας κοντά σε άλλους έλληνες και ξένους εμπόρους. Η εμπειρία αυτή κερδιζόταν κάτω από τήν πίεση της ανάγκης νά τηρούνται τα εμπορικά βιβλία σύμφωνα με τους νόμους της πολιτείας στην οποία εμπορεύονταν, αφού έπρεπε νά κρατούν κατάστιχα και αρχείο για νά μπορούν νά παρουσιάζονται στα αρμόδια δικαστήρια αν χρειαζόταν.....

Η ανάπτυξη του εμπορίου από τά μέσα τού 18ου αιώνα, ή εξέλιξη τού πραγματευτή ή μεσαίου έμπορου σέ μεγαλέμπορο, μέ «διεθνείς» συνεργασίες και ανταποκρίσεις, επέβαλαν την οργάνωση τών λογιστηρίων τών εμπόρων και τήν εγκατάλειψη τού άπλογραφικού συτήματος στην καταστιχογραφία. Η γενίκευση της χρήσης διπλογραφικού συστήματος (scrittura doppia) είχε έρθει και τά δύο εγχειρίδια πού τυπώνονται, στην Τεργέστη το 1793 και στή Βιέννη τό 1794, έρχονται νά διδάξουν στους νεότερους ή μαθητευόμενους έμπορους αυτό το σύστημα.

Η πολλαπλότητα τών εγγραφών έδινε στον έμπορο τή δυνατότητα νά ελέγχει το κέρδος ή τή ζημιά τής επιχείρησης του, τις δοσοληψίες μέ τους ανταποκριτές του, τήν ποιότητα των συνεργατών του, τήν κίνηση των διαφόρων εμπορευμάτων....

Η καταστιχογραφία πού εκδόθηκε στην Τεργέστη τό 1793 έχει τίτλο : Εμπορική οδηγία ήτοι ακριβής και σαφέστατη διδασκαλία να κράτη τινάς τα κατάστιχα εις παρτίδαις διπλαις. Κοινώς τήν σκριτούρα ντόπια. Και να κάμνη με εύκολίαν κάθε μπιλάντζιο, κατά τήν μέθοδο των ' ΟλλανδέζωνΣυγκροτημένη με περισσότερες φιλοδοξίες άλλα με τον ίδιο περίπου τρόπο διάταξης τής ύλης είναι Η Σκριτούρα δόπια ήτοι ή τάξις των πραγματευτάδικων κατάστιχων. Συντεθείσα εις την άπλην ημών διάλεκτον παρά τον Θωμά Δημητρίου τού Σιατιστέως, πού τυπώθηκε στή Βιέννη το 1794..... Τό 1813 ή γενική συνέλευση του «Συστήματος» των ελλήνων εμπόρων της Κωνσταντινούπολης αποφάσισε να εκδώσει το έργο Έρμης δ Κερδώος ήτοι Έμπορική εγκυκλοπαίδεια τού λογίου εμπόρου Νικολάου Παπαδόπουλου (1769 -1820).

Η Εμπορική εγκυκλοπαίδεια του Ν. Παπαδόπουλου είναι ό υψηλότερος αναβαθμός για τή σύνταξη ολοκληρωμένου εμπορικού εγχειριδίου κατά τή διάρκεια τής Βενετοκρατίας και τής Τουρκοκρατίας. Η συγγραφή καί ή έκδοση της εκφράζουν με τον καλύτερο τρόπο τήν ακμή τής ελληνικής εμπορικής τάξης».

5 ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΕΩΣ ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ

5.1 Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

« Ο Καποδίστριας είχε ορίσει ως υποχρεωτικό το μάθημα της διπλογραφίας στο Ορφανοτροφείο Αιγίνης . Το δε βιβλιοεγχειρίδιο διδασκαλίας περί της διπλογραφικής τεχνικής, εκτυπώθηκε στο Εθνικό Τυπογραφείο. (Σημ. « Εγχειρίδιον διπλογραφίας ή σύντομος διδασκαλία του πως να κρατούνται τα κατάστιχα της διπλογραφίας : ερανισθείσα από το γαλλικόν, προς χρήσιν των εις το εμπόριον ασχολουμένων νέων Ελλήνων / υπό Στεφάνου Αποστ. Παππά - Εν Αιγίνη : εκ της Εθνικής Τυπογραφίας,

1831) .

Το 1855, το μάθημα της διπλογραφίας εισήχθη για υποχρεωτική διδασκαλία στη Βασιλική Πολυτεχνική Σχολή (Σημ : Το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο , ο τότε καθηγητής είχε εκδώσει και το έργο « Διπλογραφία / υπό Ιω. Χρυσάνθου, διευθύνοντας το ειδικόν Λογιστήριον του Υπουργείου των Εσωτερικών και Διδάσκοντας την διπλογραφίαν εν τω Βασιλικώ Πολυτεχνείω.) » . Το αυτό έτος ιδρύθηκε στην Αθήνα η πρώτη ιδιωτική σχολή διπλογραφίας, το φροντιστήριο Καλαϊτζάκη, ο οποίος κυκλοφόρησε και εγχειρίδιο διπλογραφίας . (Σημ. « Ευμέθοδος Καταστιχογραφία : Απλογραφική τε και διπλογραφική και γενική λογιστική προς χρήσιν παντός εμπορευομένου και συναλλαττομένου / Υπό Κωνσταντίνου Καλαϊτζάκη...») , (Β.Φίλιος σελ. 61) « Πρωτοπόρος εις την μόρφωσιν στελεχών των κλάδων τούτων υπήρξεν ο Όθων Ρουσόπουλος (1856-1922) , όστις το 1894 ίδρυσεν εν Αθήναις την «Εμπορική και Βιομηχανικήν Ακαδημίαν», ήτις ελειτούργησε λίαν αποδοτικώς μέχρι του 1919. Κατά την περίοδον ταύτην ιδρύθη επίσης εν Αθήναις και η ιδιωτική εμπορική σχολή Γεράκη. Το κράτος ηναγκάσθη εκ των πραγμάτων να ακολουθήση την ιδιωτικήν πρωτοβουλίαν και το 1903 εξεδόθη ο πρώτος νόμος, «Περί συστάσεως εμπορικών σχολών» βάσει του οποίου εξεδόθη το Διάταγμα της 11/9/1903 και ιδρύθη εν Αθήναις η πρώτη Δημόσια Εμπορ. Σχολή, την διεύθυνσιν της οποίας ανέλαβεν ο καθηγητής Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αθηνών Κυπάρισσος Στεφάνου.

Διά του αυτού διατάγματος, ιδρύθη και η εν Πάτραις Δημόσια Εμπορική Σχολή. Μετά δύο έτη ιδρύθησαν διά του διατάγματος 18/8/1905 η εν Σύρω Δημόσια Εμπορική Σχολή και η εν Τσαγγαράδα τοιαύτη διά του κληροδοτήματος Αχιλλοπούλου. Δι' ετέρου Διατάγματος της 9/7/1908 ιδρύθη, πρωτοβουλία του Εμπορικού Συλλόγου Κερκύρας η Δημόσια Εμπορική Σχολή Κερκύρας , συνεπικουρούμενη υπό του κράτους. Παραλλήλως προς τα άνω σχολάς ελειτούργουν εις το εξωτερικόν και α) πρότερον τούτων ιδρυθείσα υπό ομογενών του εξωτερικού Εμπορική Σχολαί «Πορφυριάς» εν Ν. Καρλόβασι της Σάμου, η εν Θεσσαλονίκη Ελληνογαλλική Εμπορική Σχολή Α. Κωνσταντινίδη και το εν τη ίδια πόλη Πρακτικόν Λύκειον. Στ. Νιούκα, αι οποίαι ανεγνωρίσθησαν ως ισότιμοι προς τας δημοσίας.» (Ο & Λ ΕΓΚ. λ. Σχολαί Οικονομικαί).

Το 1904 ιδρύθηκε η " Εμπορική και Λογιστική Σχολή Παναγιωτόπουλου " στον Πειραιά, σχολή ονομαστή στην εποχή της . Το 1920 ιδρύθηκε η Ανωτάτη Σχολή Εμπορικών Σπουδών, υπαγόμενη στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, (Σημ.: Πρώτοι διδάξαντες το μάθημα της Λογιστικής με βάση επιστημονικές αρχές ήταν οι Κωνσταντίνος Παναγιωτόπουλος (1872- 1936) (Σημ : Ο Μ. Τσιμάρας, στην νεκρολογία που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ» (τ. ΙΑΝ. - ΦΕΒ. 1936) , αναφέρει μεταξύ των άλλων : « ... διήνυσε τον βίον του διδάσκων και διδασκόμενος, αυτός ο ακαταπόνητος εργάτης της Λογιστικής, της οποίας απέβη θερμός ιεροφάντης συντελέσας πολύ εις την εξύψωσιν και την επέκτασιν αυτής εις τας υψηλότερας επιστημονικάς σφαίρας, για του φλογερού του ζήλου του και της φωτεινής διανοίας του. .. παρήγαγε θαυμαστά έργα προάγοντα την επιστήμη.. (σημ. : «Σύστημα Μαθημάτων Λογιστικής » σειρά α' 1923 και σειρά β' 1927) ») ») και Σόλων Συρμόπουλος (1881-1940) »). Στη συνέχεια (1926) μετονομάστηκε σε Ανωτάτη Σχολή Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών (Α.Σ.Ο.Ε.Ε.), σήμερα Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ο.Π.Α) . Το Πανεπιστήμιο Πειραιώς ιδρύθηκε ως «Σχολή Βιομηχανικών Σπουδών» το 1938 από το Σύνδεσμο Βιομηχάνων και Βιοτεχνών, που σε συνεργασία με το Σύνδεσμο Ανωνύμων Εταιριών της Ελλάδας. Το 1958 μετονομάστηκε σε Ανωτάτη Βιομηχανική

Σχολή Πειραιά. Την περίοδο 1938-1959, καθηγητές της Λογιστικής ήταν οι περίφημοι Στράτος Παπαϊωάννου και Ιωάννης Χρυσοχού.

5.2 ΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

α) Ο ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ : «Το σύστημα των εμπορών της Κωνσταντινουπόλεως, οίτινες δια της έμφρονος και συνετής διαγωγής των, κατώρθωσαν να επιτύχωσι την καθιέρωσιν σπουδαίων εμπορικών προνομίων, , να χαίρωσιν ιδίαν διακαιοδοσίαν και να δικάζωσι διαιτητικώς τας μεταξύ αυτών αναρροόμενας διενέξεις , αισθανθέντες την ανάγκην του να διευθετώνται αι νομικαί σχέσεις των επί τη βάσει θετικής τινος νομοθεσίας , παραδέχθησαν κατά προτίμησιν τον εμπορικών Κώδικα της Γαλλίας , δίσ ούτω μεταφρασθέντα πρό του έτους 1821. Επήλθε τέλος η Ελληνική Εθνεγερσία , και εν μέσω της κλαγγής των όπλων δεν ελησμόνησαν οι Έλληνες την ανάγκην πολιτικών και εμπορικών θεσμών. Αμέσως είς την εν Επιδαύρω συνελθούσαν πρώτην Εθνικήν Συνέλευσιν εκηρύχθει ο εμπορικός κώδιξ της Γαλλίας , εμπορικός νόμος της αναγεννωμένης Ελλάδος.» (ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ / ΥΠΟ Γ.Α ΡΑΛΛΗ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ Ο Θ Ω Ν Ο Σ / ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1848).

Το πρώτο λοιπόν Νομοθέτημα που Ελληνικού Κράτους, για το εμπόριο ήταν ο « ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ » 19/04/1835), η βάση του οποίου ήταν, ο « Εμπορικός Κώδικας της Γαλλίας» ο οποίος ήδη είχε ενσωματωθεί στην Νόμοθεσία του νεοσύστατου Ελληνικού κράτους, όπως αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο . Στον Νόμο αυτό, εκτός των άλλων γίνεται αναφορά στην τήρηση των βιβλίων και στις μορφές των Εμπορικών Εταιρειών.

Στην συνέχεια παραθέτουμε ορισμένα χαρακτηριστικά για την περίπτωση μας, άρθρα.

« Άρθρο: 8 «Πας έμπορος, εκτός των άλλων βιβλίων τα οποία είναι μεν εν χρήσει εις το εμπόριον, αλλ' όχι και απαραίτητως αναγκαία, οφείλει να έχη έν βιβλίον ονομαζόμενον ημερολόγιον, παριστάνον αφ' ημέρας εις ημέραν την περιουσίαν και τα χρέη του, τας εμπορικάς του εργασίας, τας συναλλαγματικάς του διαπραγματεύσεις, τας αποδοχάς ή οπισθογραφήσεις, και εν γένει παν ό,τι λαμβάνει ή πληρώνει εφ' οιωδήποτε λόγω, και φανερόν κατά μήνα το ποσόν της οικιακής του δαπάνης. Χρεωστεί να θέτη εις φάκελλον τας οποίας λαμβάνει επιστολάς και ν' αντιγράφη εις βιβλίον όσας αποστέλλει.

Άρθρο: 11 «Τα βιβλία πρέπει να αριθμώνται, μονογραφώνται, και θεωρώνται είτε παρά τινός των εμποροδικών είτε παρά του δημάρχου ή ενός των παρέδρων του, κατά τον συνήθη τύπον και δωρεάν. Οι έμποροι οφείλουν να διατηρούν τα βιβλία ταύτα επί δέκα έτη.»

Άρθρο: 12 « Τα τακτικώς συντεταγμένα εμπορικά βιβλία δύναται να παραδεχθή ο δικαστής ως απόδειξιν εις τας μεταξύ εμπορών περί εμπορικών υποθέσεων διαφοράς. »

Άρθρο: 19 «Ο νόμος γνωρίζει τρία είδη εμπορικών εταιρειών: την ομόρρυθμον, την

ετερόρρυθμον και την ανώνυμον. »...».

β) Ο ΝΟΜΟΣ «ΠΕΡΙ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ». Νομοθετικές διατάξεις σχετικά με τις ανώνυμες εταιρείες υπάρχουν στον αρχικό « ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΝΟΜΟ » του 1935. Το έτος 1918, με το Ν. 1348 «περί εποπτείας ανωνύμων εταιρειών», θεσπίστηκαν, για πρώτη φορά, διατάξεις περί της καταρτίσεως και του περιεχομένου του ισολογισμού των ανωνύμων εταιρειών, οι οποίες το έτος 1920, περιλήφθηκαν σχεδόν αυτούσιες στο γνωστό νόμο [2190/1920](#).

5.3 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

« Σχετικά με τις λογιστικές πρακτικές των ελληνικών επιχειρήσεων, οι μέχρι τώρα γνώσεις μας δεν επιτρέπουν βεβαιότητες ως προς τον χρόνο κατά τον οποίο οι Έλληνες έμποροι υιοθέτησαν το διπλογραφικό σύστημα. Το παλαιότερο λογιστικό σύστημα, το απλογραφικό, δεν εξαφανίστηκε βέβαια με την επικράτηση του διπλογραφικού αποτελούσε κοινή πρακτική για τις μικρότερες επιχειρήσεις ως πρόσφατα. Από τα μελετημένα εμπορικά αρχεία του 18ου αιώνα δεν προκύπτει ότι οι Έλληνες έμποροι χρησιμοποιούσαν συστηματικά το διπλογραφικό σύστημα.....

Ο Εμπορικός Νόμος που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα αμέσως μετά την ίδρυση του κράτους υποχρέωσε τις εταιρείες να τηρούν βιβλία, δεν αναφερόταν όμως στο λογιστικό σύστημα. Ωστόσο η υποχρέωση του ετήσιου ισολογισμού που επέβαλε, οπωσδήποτε ευνόησε τη διάδοση του διπλογραφικού συστήματος, τουλάχιστον στις ανώνυμες εταιρείες -και φυσικά τη συστηματοποίηση της λογιστικής πρακτικής. Η πρακτική του ετήσιου ισολογισμού δεν συνηθιζόταν στις παλαιότερες επιχειρήσεις.

Οι ισολογισμοί αυτοί είχαν περισσότερο χαρακτήρα απογραφής της συνολικής περιουσιακής κατάστασης της επιχείρησης• συχνά συμπεριλάμβαναν μάλιστα ολόκληρη την οικογενειακή περιουσία,

χωρίς διάκριση ανάμεσα στα κεφάλαια της επιχείρησης και την ατομική περιουσία των εμπόρων. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα εμπορικά εγχειρίδια της εποχής εκείνης (τέλος 18ου-αρχές 19ου αιώνα) δεν προβάλλουν πάντοτε ως αναγκαία τη σύνταξη ετήσιου ισολογισμού.

Στο τέλος του 19ου αιώνα όμως φαίνεται ότι η πρακτική του ετήσιου ισολογισμού είχε καθιερωθεί τουλάχιστον στις επιχειρήσεις που ανήκαν σε κάποιας μορφής εταιρικό σχήμα -στην Ελλάδα ήταν κυρίως ομόρρυθμες εταιρείες-, και τέτοιες ήταν οι περισσότερες βιομηχανικές επιχειρήσεις.

Η σημαντικότερη όμως αλλαγή που επήλθε στα λογιστικά συστήματα με την ανάπτυξη της βιομηχανίας ήταν η καθιέρωση μιας σειράς νέων λογαριασμών, των λογαριασμών αποτελεσμάτων, που αποσκοπούσαν στον υπολογισμό του κόστους παραγωγής.

Η αλλαγή που έρχεται με τη βιομηχανία, είναι ότι ανάμεσα στην αγορά και την πώληση μεσολαβεί η διαδικασία από την οποία προέρχεται κατά κύριο λόγο το κέρδος: η παραγωγή, η μεταποίηση. Η ανάγκη να υπολογίζεται αυτοτελώς και με ακρίβεια πόσο κοστίζει η διαδικασία αυτή και πώς αναλύεται το κόστος της, άρχισε να γίνεται αισθητή τόσο αργά όσο στα μέσα του 19ου αιώνα, καταρχήν στην Αμερική και στην Αγγλία και στη συνέχεια στις άλλες χώρες. Μέχρι τότε, τα λογιστικά των επιχειρήσεων υπάκουαν παντού στην εμπορική λογική. Οι λογαριασμοί αποτελεσμάτων ποικίλουν, βέβαια,

ανάλογα με την επιχείρηση και το είδος της παραγωγής της. Είναι συνήθως μόνον εσωτερικά έγγραφα της επιχείρησης και ο λογαριασμός "Κερδών και Ζημιών" που συνοδεύει τους δημοσιευόμενους ισολογισμούς των ανωνύμων εταιρειών είναι ένα συνοπτικό απόσπασμα τέτοιων λογαριασμών. Σε παλαιότερες τέτοιες δημοσιεύσεις θα βρει κανείς μερικές φορές σε αυτό το απόσπασμα αναλυτικότερες εγγραφές στοιχείων του κόστους (μισθοί και ημερομίσθια, πρώτες ύλες, γενικά έξοδα κ.λπ. στη χρέωση, σύνολο πωλήσεων στην πίστωση), αντί για τη συνήθη απλή αναγραφή του καθαρού αποτελέσματος και μόνον.

Δύο νέες κατηγορίες βιβλίων που προσιδιάζουν στα βιομηχανικά αρχεία και αποτελούν απαραίτητο βοήθημα τόσο για τη σύνταξη των λογαριασμών χρήσεως όσο και για τη λειτουργία της επιχείρησης γενικότερα είναι τα Μισθολόγια και τα Βιβλία του Εργοστασίου.

Συνοψίζοντας, από το τέλος του 19ου αιώνα οι περισσότερες ελληνικές βιομηχανικές επιχειρήσεις -και ενδεχομένως όλες όσες ήταν εταιρικής μορφής-κρατούν συστηματικά τα βασικά λογιστικά βιβλία (ημερολόγια-καθολικά), τα μισθολόγια, τα βιβλία αντιγράφων επιστολών. Η καθαυτό βιομηχανική λογιστική όμως, που οργανώνεται με άξονα τον υπολογισμό του κόστους παραγωγής, δεν πρέπει να έγινε κοινό κτήμα πριν από τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.

Τα πράγματα είναι διαφορετικά βέβαια στις ανώνυμες εταιρείες -που είναι όμως ελάχιστες στον βιομηχανικό τομέα μέχρι την πρώτη δεκαετία του 20ού αιώνα. Στην περίπτωση τους ο νόμος επέβαλε όχι μόνο την τήρηση βιβλίων αλλά και τη δημοσίευση του ετήσιου ισολογισμού, πράγμα που οπωσδήποτε διευκόλυνε, όπως είπαμε, τη συστηματοποίηση της λογιστικής πρακτικής.....» (Χριστίνα Αγριαντώνη, «Παλαιά και Νεότερα λογιστικά συστήματα», Τετράδια Εργασίας, 21, σ. 41-47, Ε.Ι.Ε – Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών, 1998).

« Προπολεμικά, μεγάλες επιχειρήσεις στην Ελλάδα ήταν ελάχιστες, ανάλογος επομένως ήταν και ο αριθμός των απασχολούμενων λογιστών, οι οποίοι κατά το πλείστον προέρχονταν από την ΑΣΟ&ΕΕ ή τις δύο-τρεις ιδιωτικές σχολές που υπήρχαν τότε ή από σχολές του εξωτερικού. Οι μεσαίες και οι μικρές επιχειρήσεις περιορίζονταν στην απλή καταστιχογραφία ή εστερούντο παντελώς λογιστικής υπηρεσίας, των επιχειρηματιών περιοριζομένων στα «δευτέρια» των προς αναγραφή των «βερεσεδιών». (Β.Φίλιος σελ. 200-201)

5.4 Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ – Ο ΜΑΡΙΟΣ ΤΣΙΜΑΡΑΣ.

«Μεταξύ των ετών 1920-1939 δημιουργήθηκε η τάξη των λογιστών, η οποία μάλιστα, κατά διάφορες εποχές, ίδρυσε διάφορα σωματεία, όπως

«Πανελλήνιος Επιστημονική Λογιστική Εταιρεία»,

«Σύλλογος Ανεγνωρισμένων Αρχιλογιστών Αθηνών-Πειραιώς»,

«Σύνδεσμος Λογιστών της Ελλάδος»,

«Πανελλήνιος Ένωσις Λογιστών» κ.ο.κ.

Επίσης, την περίοδο αυτή ο αριθμός των μεγάλων επιχειρήσεων άρχισε ν' αυξάνει με σταθερούς ρυθμούς, ενώ συγχρόνως αυξανόταν ο κίνδυνος από τις διακυμάνσεις του συναλλάγματος και ο κίνδυνος από τον ανταγωνισμό, οπότε η ανάγκη λογιστικής υπηρεσίας κατέστη επιτακτική.» (Β.Φίλιος σελ. 201) . « Σημαντική υπήρξε η συμβολή της «Πανελληνίας Επιστημονικής Λογιστικής Εταιρείας» (Π.Ε.Λ.Ε) (Σημ : Στο

Διοικητικό Συμβούλιο, της Π.Ε.Λ.Ε, χρημάτισαν Πρόεδροι, οι Ιωάν. Δροσόπουλος, Δημ. Μάξιμος (Διοικητές της Εθνικής Τράπεζας) και Εμμ. Τσουδερός (Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος)) και του αξιολογού οργάνου της, της «Λογιστικής Επιθεωρήσεως». (Σημ : Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού αυτού ήταν μεταξύ των άλλων, οι : Κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, Κ. ΠΑΠΑΖΑΧΑΡΙΟΥ , Σ. ΣΥΡΜΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΝΕΖΟΣ (γεν. 1889), Μ. ΤΣΙΜΑΡΑΣ, Ι. ΧΡΥΣΟΧΟΥ, Σ. ΒΑΡΔΑΚΟΣ (γεν. 1907), οι οποίοι μέσα από τις σελίδες του περιοδικού προσπάθησαν για την ανύψωση και διάδοση της Λογιστικής Επιστήμης). Πολύ λίγοι στην Ελλάδα έχουν ασχοληθεί με την ανάλυση της λογιστικής σε φιλοσοφικό επίπεδο. Στην προπολεμική περίοδο διακρίνουμε κατ' αρχήν τον καθ. Μάριο Τσιμάρα και, μετέπειτα με βάση τα ερεθίσματα που αυτός έδωσε – τους καθ. Σ. Παπαναστασάτο (1895-1959) , Ι. Λ. Χρυσόχου (1892-1972) και Στρ. Παπαϊωάννου (1897-1968) να ασχολούνται με το θέμα αυτό. Η πρώτη εργασία του Μάριου Τσιμάρα επί των φιλοσοφικών βάσεων της λογιστικής αποτελούσε τη διδακτορική διατριβή του.

Η γενικότερη οικονομολογική εμβρίθεια του Τσιμάρα φαίνεται στο έργο αυτό, το μόνο ξενόγλωσσο έργο Έλληνα (μέχρι και την δεκαετία του 1950) στη λογιστική για το οποίο γίνεται, εκτεταμένη μάλιστα, αναφορά από ξένους συγγραφείς, όσον αφορά βέβαια την προπολεμική περίοδο. (Β.Φίλιος σελ. 211) .

Ο Μάριος Τσιμάρας του Νικολάου (1896-1983).

Γεννήθηκε στην Βραΐλα της Ρουμανίας (στην οποία άκμαζε τότε ισχυρή Ελληνική παροικία), από γονείς Κεφαλλονίτες . Έλαβε πτυχίο (1920) και διδακτορικό δίπλωμα (1932) Οικονομικών Επιστημών από το Πανεπιστήμιο της Λωζάννης. Έκανε συμπληρωματικές σπουδές (1927, 1928, 1931) στο Πανεπιστήμιο Ζυρίχης και Σορβόννης Γαλλίας. Η Επαγγελματική σταδιοδρομία ήταν : Υφηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1933 -1940). Τακτικός καθηγητής των εδρών Ιδιωτικής Οικονομικής και Λογιστικής της Ανώτατης Σχολής Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών (1940-1967).

Ομότιμος καθηγητής Ανώτατης Σχολής Βιομηχανικών Σπουδών, στην οποία δίδαξε την περίοδο 1948-1964. Πρόεδρος του Α΄ Πανελλαδικού Συνεδρίου Λογιστικής (1956). Η συγγραφική του δραστηριότητα η οποία δεν περιορίζεται μόνο σε θέματα Λογιστικής και Οικονομικής των Επιχειρήσεων υπήρξε αρκετά έντονη . Σημαντική έκδοση, για την προσωπικότητα και το έργο του είναι : « Ο Μάριος Τσιμάρας και το έργο του / Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδας, 1984 ».

6 Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1950 - 1975

6.1 Η ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

« Η ανάγκη για φορολογική μεταρρύθμιση στην άμεση φορολογία, απασχολεί την Πολιτεία και την επιστημονική κοινότητα, αμέσως μετά τη λήξη του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου. Προς την κατεύθυνση αυτή το 1948, με εισήγηση του αείμνηστου Γεωργίου Νέζη θεσπίζεται η υποχρέωση τήρησης βιβλίων και έκδοσης στοιχείων από τους επιτηδευματίες. Επίσης, το 1949, με υπουργό Οικονομικών τον αείμνηστο Δημήτριο Χέλμη θεσπίζεται ο ν. 942/1949, με τον οποίο επέρχονται μεταρρυθμίσεις στη φορολογία καθαρών προσόδων, οι οποίες προετοιμάζουν την εισαγωγή του ενιαίου φόρου εισοδήματος, σε αντικατάσταση της φορολογίας των αναλυτικών κατηγοριών προσόδων.» (ΠΕΡ. ΛΟΓΙΣΤΗΣ τ. 605 , Πενήντα χρόνια

«ενιαίος» φόρος εισοδήματος, ΔΙΟΝΥΣΗ ΓΕΡ. ΚΟΥΝΑΔΗ)

Σχετικά με την υποχρέωση τήρησης των βιβλίων ο Νικόλαος Αλικάκος (γεν. 1901) στο βιβλίο του «ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΗΡΗΣΕΩΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ - (Επί τη βάση των Επιστημονικών Αρχών της Λογιστικής και του υπ' αριθμ. 578 Ν. Διατ. Της 5/4/48 «Περί τήρησης Λογιστικών Βιβλίων υπό των Επιτηδευματιών»).» , αναφέρει μεταξύ των άλλων και τα εξής : « Η λογιστική ακαταστασία και η μέχρι τούδε ανυποληψία των λογιστικών βιβλίων οφείλεται κατά πρώτον λόγον εις τας απηρχαιομένας διατάξεις του εμπορικού μας νόμου και κατά δεύτερον λόγον εις την άσκησιν του λογιστικού επαγγέλματος υπό του πρώτου τυχόντος. Το νέον Ν. Διάταγμα του οποίου το κείμενον δημοσιεύομεν ολόκληρον εις το τέλος του παρόντος, θέτει τέρμα εις τας ερμαφρόδιτους διατάξεις του εμπορικού νόμου και επεκτείνει την υποχρεωτικήν τήρησιν των λογιστικών βιβλίων εις όλους τους επιτηδευματίας (εμπόρους, βιομηχάνους, επαγγελματίας, βιοτέχνας, ιατρούς, δικηγόρους, μηχανικούς κλπ.).

Ο νέος νόμος, διά της συστάσεως Κεντρικής Επιτροπής Λογιστικών Βιβλίων, προσδίδει πλήρη αποδεικτικήν δύναμιν εις τα λογιστικά βιβλία ενώπιον όλων των διοικητικών αρχών του Κράτους. Προβλέπει όμως και βαρύτερας κυρώσεις διά τας λογιστικάς αταξίας ή παραλείψεις και ακόμη βαρύτερας διά τους μη τηρούντας λογιστικά βιβλία και δικαιολογητικά έγγραφα των συναλλαγών των».

6.2 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

« Η δεκαετία του 1950 είναι ουσιαστικά η αφετηρία σοβαρής και πολυεπίπεδης ανάπτυξης της λογιστικής θεωρίας, της θεωρίας του κόστους και της λογιστικής τυποποίησης. Η διδασκαλία της λογιστικής και του κόστους στις ανώτατες οικονομικές σχολές αναβαθμίζονται σημαντικά. Μεταφράζονται και κυκλοφορούν: το Γαλλικό Γενικό Λογιστικό Πλάνο, το Αυστραλιανό Λογιστικό Σχέδιο για τη βιομηχανία και το Ελβετικό Λογιστικό Σχέδιο του καθηγητή Kaefer. Με το Ν.Δ. 4237/1962 θεσμοθετείται η ενιαία μορφή των δημοσιευόμενων λογιστικών καταστάσεων -Ισολογισμού και Αποτελεσμάτων Χρήσεως- από τις ανώνυμες εταιρείες.(Τα συστήματα της αναλυτικής λογιστικής που αναπτύχθηκαν μέχρι σήμερα στα πλαίσια της λογιστικής τυποποίησης σε εθνικό και σε παγκόσμιο επίπεδο Κ. Βαρβάκης, Περ. ΛΟΓΙΣΤΗΣ τεύχος 635 : (5/2008)) .

6.3 ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

« Μεγάλης σημασίας θεωρώ την ύπαρξη και επί πολλά έτη έκδοση των δύο κλαδικών περιοδικών: της «Λογιστικής Επιθεωρήσεως» και του «Λογιστή» (σημ. : Ο Νικ. Τότσης μαζί με τους Νικ. Αλικάκο και Δημ. Γεωργιλή εξέδωσαν το περιοδικό, το 1954 «ΛΟΓΙΣΤΗΣ» το γνωστό περιοδικό το οποίο εκδίδεται μέχρι σήμερα) .

Μέσα από τις σελίδες τους εκτυλίσσεται ενταγμένα η κοινωνικο-επιστημονική εξέλιξη της λογιστικής θεωρίας και πράξης στην Ελλάδα. ...

Μεγαλύτερη όμως, από ιστορικής σκοπιάς σημασία, έχει η σε δύο περιόδους έκδοση και κυκλοφορία του περιοδικού «Λογιστική Επιθεώρηση» (σημ. : Δυστυχώς έχει πάψει να εκδίδεται) υπό του Φώτιου Κονιδάρη (η πρώτη περίοδος προ του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου (το πρώτο τεύχος εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 1930) , η δεύτερη μετά).

Μοναδική ίσως προσπάθεια έκδοσης επιστημονικού/θεωρητικού περιοδικού στη

Λογιστική παραμένει η έκδοση από τον καθηγητή της Παντείου, Γιώργο Καφούση, του περιοδικού «Λογιστικά Θέματα» (σημ. : σε δύο μόνο τεύχη) .

Τέλος, αξιοσημείωτη παρουσία θεωρώ την έκδοση και κυκλοφορία του μηνιαίου περιοδικού «Ορκωτός Λογιστής», το οποίο εξέδιδαν οι κ.κ. Δ.Ν. Αλικάκος και Ι. Σιωμόπουλος », (σημ. : αργότερα μετονομάστηκε σε «Ορκωτός Λογιστής και Επιχείρηση » . (Β.Φίλιος σελ. 195-196). Επίσης σημαντική προσφορά, στην περίοδο αυτή είχαν και τα εξής περιοδικά :

α) Το « Δελτίο Φορολογικής Νομοθεσίας (Δ.Φ.Ν.) » , το γνωστό περιοδικό το οποίο εκδίδεται μέχρι σήμερα και το οποίο έχει βραβευθεί από την Ακαδημία Αθηνών.

Ιδρύθηκε το 1946 από τον Δημήτριο Γ. Καλδή (1914 - 2010) και Θεόδωρο Π. Γόλια.

β) Η « Φορολογική επιθεώρηση » ,(Έτος ίδρυσης 1954), το γνωστό περιοδικό το οποίο εκδίδεται μέχρι σήμερα από την ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ Δ.Ο.Υ. ή τότε από την ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΕΦΟΡΙΑΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ,

γ) Η «ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ)», με ιδρυτή, ιδιοκτήτη και διευθυντή τον ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ Α. ΣΜΠΑΡΟΥΝΗ (σημ. : Δυστυχώς έχει πάψει να εκδίδεται).

δ) Τα « ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΝΕΑ (ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ) » , με διευθυντή τον Θεόδ. Γ. Ρόζο, (σημ. : Δυστυχώς έχει πάψει να εκδίδεται) . Επίσης στο περιοδικό, « Η ΝΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΜΗΝΙΑΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ) » , που είχε ιδρύσει από το 1946, ο Καθηγητής Αγγ. Θ. Αγγελόπουλος , υπήρχε τακτική θεματολογία λογιστικών και οργανωτικών θεμάτων.

6.4 ΟΙ ΟΡΚΩΤΟΙ ΛΟΓΙΣΤΕΣ

Περί συστάσεως θεσμού Ορκωτών Λογιστών προέβλεπε ο Ν. 5078/1931 « Περί Αωνόμων Εταιρειών και Τραπεζών», ο οποίος δεν τέθηκε σε εφαρμογή όσον αφορά το θεσμό των Ορκωτών. Οι πρώτοι Ορκωτοί Λογιστές (Βρετανοί) , ήλθαν στην Ελλάδα το 1948, στα πλαίσια της Διεθνούς Οικονομικής Συνεργασίας και στην σύμβαση που υπέγραψαν με το Ελληνικό κράτος προβλέπονταν τα εξής : « ΣΥΜΒΑΣΙΣ Αφορώσα την χρησιμοποίησιν Βρεταννών Λογιστών. Συμφώνως προς την Συμφωνίαν Οικονομικής Συνεργασίας της 2ας Ιουλίου 1948, η παρούσα Σύμβασις συνομολογείται μεταξύ της Ειδικής Αποστολής Οικονομικής Συνεργασίας, αντιπροσωπευούσης την Κυβέρνησιν των Ην. Πολιτειών της Αμερικής (εφεξής καλουμένης Αποστολή ΔΟΣ) και της Ελληνικής Κυβερνήσεως εκπροσωπούμενης υπό του Υπουργού Συντονισμού. Πρόβλημα και αντικειμενικός σκοπός. Αναγνωρίζεται γενικώς η ανάγκη όπως άπασαι αι Ελληνικαί Επιχειρήσεις χρησιμοποιώσι και εν παντί χρόνω διατηρώσι κατάλληλα λογιστικά βιβλία. Η κατάσταση ως προς την λογιστικήν εν Ελλάδι εχειροτέρευσεν συνεπεία της εχθρικής κατοχής. Επιπροσθέτως δεν υπάρχουσιν Έλληνες Δημόσιοι Λογισταί, ως ευρίσκονται τοιούτοι εις τας Ην. Πολιτείας ή την Μεγ. Βρεταννίαν. Η επέκτασις της Ελληνικής Βιομηχανίας δια των προτεινομένων προς διάθεσιν βάσει του τετραετούς προγράμματος ΔΟΣ δανείων απαιτεί ανώτερον επίπεδον λογιστικής ή όσον άλλοτε, προς τον σκοπόν όπως καταστή δυνατός ο ακριβής υπολογισμός των οικονομικών αναγκών εκάστης βιομηχανίας και εξασφαλισθή η ορθή χρησιμοποίησις των τοιούτων δανείων, άτινα ήθελον χορηγηθή. Σχέδιον. Προς επίτευξιν ικανοποιητικής λύσεως του προβλήματος η Ελληνική Κυβέρνησις, τη εγκρίσει της ΑΔΟΣ, θέλει συμφωνήσει όπως χρησιμοποίησιν

ομάδα Βρεταννών Ορκωτών Λογιστών διά τους ακόλουθους σκοπούς.

1. Βραχυπρόθεσμον Σχέδιον. Παροχή επαγγελματικών λογιστικών υπηρεσιών προς εξασφάλισιν της ορθής εκτιμήσεως και χρησιμοποίησεως των κεφαλαίων της ΔΟΣ. άτινα ήθελον χορηγηθή υπό τύπον δανείου εις βιομηχανικάς και εμπορικάς επιχειρήσεις. Τα καθήκοντα της ομάδος ταύτης θα συμπεριλαμβάνωσι, μεταξύ άλλων, και τα εξής: Α) Καταρτισμός τυποποιημένων εντύπων διά τας βιομηχανικάς και εμπορικάς επιχειρήσεις, άτινα θα συμπληρούνται παρ' αυτών προς τον σκοπόν όπως παρασχεθώσιν επαρκείς πληροφορίαί περί της οικονομικής καταστάσεως, παραγωγής, αποθεμάτων κ.λ.π. της επιχειρήσεως. Β) Έρευνα των ως εν παρ. (α) ανωτέρω παρασχεθησομένων πληροφοριών, προς τον σκοπόν εκτιμήσεως των οικονομικών αναγκών της επιχειρήσεως και της ικανότητος αυτής προς πληρωμήν του δανείου. Γ) Καταρτισμός τυποποιημένων εντύπων διά των οποίων αι επιχειρήσεις θα δύνανται να καταδεικνύωσι κατά χρονικά διαστήματα τον τρόπον της χρησιμοποιήσεως των τοιούτων δανείων. Δ) Έρευνα των παρασχεθησομένων ως εις παρ. (γ) ανωτέρω πληροφοριών. Ε) Εκπαίδευσις του Ελληνικού Προσωπικού το οποίον θέλει χρησιμοποιηθή παρά της ομάδος των λογιστών, η νυν χρησιμοποιουμένου παρά Τραπεζιτικών Ιδρυμάτων, ίνα δυνηθή τούτο να αναλάβει τας ευθύνας των τοιούτων ερευνών εντός του ταχύτερου ενδεδειγμένου χρόνου.

2. Μακροπρόθεσμον Σχέδιον. Παροχή επαγγελματικών λογιστικών υπηρεσιών και συμβουλών συμφώνως με τας κάτωθι γραμμάς, προς τον σκοπόν όπως το εν Ελλάδι επίπεδον λογιστικής υψωθή ούτως ώστε να ιδρυθή το ταχύτερον Σώμα Ελλήνων Δημοσίων Λογιστών. Α) Διά της εξυψώσεως του επιπέδου των εξετάσεων εις τας Ανωτέρας Σχολάς πανεπιστημιακής βαθμίδος, διά της καθιερώσεως ειδικών μαθημάτων λογιστικής και της απονομής εις τους μαθητάς διπλώματος λογιστικής κατόπιν επιτυχών εξετάσεων. Β) Διά της συνεργασίας μετά της Ελληνικής Κυβερνήσεως, των Πανεπιστημίων και ετέρων αρμοδίων, εν τω καθορισμώ του τρόπου διά του οποίου οι κατέχοντες ήδη μεγάλην λογιστικήν πείραν, θα δύνανται να υποβληθώσιν εις τας εξετάσεις ταύτας, κατόπιν σπουδών συντομωτέρων των απαιτουμένων από τους νέους μαθητάς. Γ) Διά βοηθείας διά την καθιέρωσιν μαθημάτων, εξετάσεων και διπλωμάτων εις ετέρας μεγάλας πόλεις της Ελλάδος. Δ) Διά της οργανώσεως διαλέξεων περί Λογιστικής, υπό Ελλήνων ή ξένων ειδικών εις κατάλληλα κέντρα, προς τον σκοπόν εκαπιδεύσεως βιομηχανικών και εμπορικών λογιστών εις την σύγχρονον οικονομολογικήν τεχνικήν. Ε) Διά βοηθείας εις την ίδρυσιν έδρας λογιστικής εν τινι καταλλήλω ιδρύματι πανεπιστημιακής βαθμίδος και εις την επίτευξιν της συνεργασίας και υποστηρίξεως των Πανεπιστημίων ή Σωμάτων Δημοσίων Λογιστών των Ηνωμένων Πολιτειών ή του Ηνωμένου Βασιλείου. Στ) Διά βοηθείας παρεχομένης εις την Ελληνικήν Κυβέρνησιν διά την ίδρυσιν εν καταλλήλω χρόνω Σώματος Ελλήνων Δημοσίων Λογιστών.

3. Γενικά Να αναλάβη ειδικάς οικονομολογικάς, κοστολογικάς ή ετέρας σχετικάς λογιστικάς έρευνας, τας οποίας ήθελον τυχόν συμφωνήσιν εγγράφως η Ελληνική Κυβέρνησις μετά της αποστολής Δ.Ο.Σ. Η ως άνω ομάς Λογιστών θα είναι υπεύθυνος έναντι του Υπουργού Συντονισμού όστις θα ορίση πρόσωπον μέσω του οποίου η ομάς των Λογιστών θα συνδέεται μετά των διαφόρων Υπουργείων της Ελληνικής Κυβερνήσεως, των Τραπεζών κ.λ.π. Ομοίως, ο Αρχηγός της Αποστολής Δ.Ο.Σ. θα ορίση

πρόσωπον το οποίο θα εκδίδη τας υπό της παρούσης παραγράφου απαιτούμενας εγγράφους οδηγίας και μέσω του οποίου θα συνδέεται η ομάδα των Λογιστών μετά της Αποστολής Δ.Ο.Σ... Το Σώμα Ορκωτών Λογιστών (Σ.Ο.Λ) ιδρύθηκε με τον Ν 3329/1955 « περί συστάσεως Σώματος Ορκωτών Λογιστών» .

«Λόγω των σπουδαιών καθηκόντων τα οποία η Πολιτεία ενεπιστεύθη εις το νεοσύστατον θεσμόν κατεβλήθη ιδιαίτερα φροντίς όπως οι Ορκωτοί Λογισταί επιλεγώσι μεταξύ των προσώπων εκείνων τα οποία διέθετον αρτιωτάτην θεωρητικήν και πρακτικήν λογιστικήν κατάρτισιν και πείραν , ευρύτεραν γνώσιν των προβλημάτων και αναγκών των εμπορικών και βιομηχανικών επιχειρήσεων, της φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας , και πρωτίστως ανώτερον χαρακτήρα και ανεπίληπτον ήθος. Επί πλέον το Εποπτικόν Συμβούλιον του Σώματος , αποδίδον ιδιαίτεράν σημασίαν εις την συνεχή εξέλιξιν των μελών , οργανώνει ειδικάς διαλέξεις και Σεμινάρια , τα οποία διευθύνουν ειδικοί περί τα θέματα της ελεγκτικής – οργανωτικής καθηγηταί ημεδαπών και ξένων Πανεπιστημίων κλπ. Δοθέντος ότι το Σώμα Ορκωτών Λογιστών οργανώθει επί του προτύπου καθ'ο λειτουργεί ο θεσμός ούτος εις τας οικονομικές ανεπτυγμένας χώρας και ιδία εν Αγγλία, ήτις είναι η πατρίς του θεσμού τούτου , η Πολιτεία δεν εφείσθη των αναγκαίων δαπανών και έθεσεν εις την διάθεσιν του Σώματος ως Τεχνικούς Συμβούλους δια την οργάνωσιν, αλλά και δια την μετέπειτα λειτουργίαν του , Βρετανούς Ορκωτούς Λογιστάς ,οι οποίοι θεωρούνται διεθνώς ως οι πλέον καταρτησμένοι και ειδικοί.» (ΤΕΣΣΕΡΑ ΕΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΟΡΚΩΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ 1957-1960 – ΕΚΔΟΣΗ Σ.Ο.Λ) . Εκτός από το Σ.Ο.Λ, δραστηριοποιήθηκαν και άλλα ελεγκτικά γραφεία, τα οποία όμως μέχρι το 1993, δεν αναγνωρίζονταν από την Ελληνική Νομοθεσία, εξαιτίας της ιδιότυπης οργάνωσης του ελεγκτικού θεσμού στην Ελλάδα.

Η ουσιαστική παρουσίαση των γραφείων ορκωτών που αντιπροσώπευαν ξένους ελεγκτικούς & λογιστικούς οίκους και κατείχαν ανεγνωρισμένο στο εξωτερικό τίτλο Ορκωτού Λογιστή, αρχίζει το έτος 1970. Τα πρώτα γραφεία ξένων ορκωτών ελεγκτών στην Ελλάδα ήταν οι εταιρείες Moore Stephens & Co, και η Arthur Young. Το 1975 ιδρύθηκε το « Society of Certified Accountants» και το 1979, ιδρύεται το ΣΕΛΕ (Σύλλογος Εγκεκριμένων Λογιστών - Ελεγκτών Ελλάδος), ως σύνδεσμοι των γραφείων αυτών . (Επίσης σημαντική δράση είχε αναπτύξει και η Ε.Π.Ε.Λ υπό τον Θ. ΣΤΑΙΚΟ) . (Σημαντικές πληροφορίες και υλικό, για το θέμα αυτό, μας δόθηκαν από τον Κον Γιάγκο Χαραλάμπους – Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή) .

6.5 Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

«Μεταπολεμικώς ήρχισε να διδάσκεται η λογιστική εις την Πάντειον Ανώτατην Σχολήν Πολιτικών Επιστημών (σημ. : με πρώτο Καθηγητή τον Ιωαν. Σπανδανόπουλο (γεν. 1909)) , εις το τμήμα Πολιτικών – Οικονομικών Επιστημών της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (σημ. : με πρώτο Καθηγητή τον Δημ. Αδαμόπουλο , (γεν. 1907)) και εις την Ανώτατην Γεωπονικήν Σχολήν (σημ. : με πρώτο Καθηγητή τον Δ. Α Αθανασάτον) .

Η λογιστική εις τας ανώτατας ταύτας σχολάς διδάσκεται ουχί διά την κατάρτισιν λογιστών, αλλά προς τελειοποίησιν του κυρίως επιστημονικού έργου των αποφοίτων των. Δια τον αυτόν σκοπόν είχαν εισαχθή το μάθημα της Λογιστικής και εις το Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνειον άμα τη ιδρύσει του, αλλ' αντικατεστάθη υπό της Πολιτικής Οικονομίας.

Η λογιστική διδάσκεται συστηματικώς κατά παρόμοιον προς το πρόγραμμα της Α.Σ.Ο.Ε.Ε. εις τας Ανώτατας Βιομηχανικάς Σχολάς Αθηνών και Θεσσαλονίκης.» (Ο & Λ ΕΓΚ. λ. Λογιστική και Λογαριασμοί). (Σημ. Η "Εν Θεσσαλονίκη Ανωτέρα Σχολή Βιομηχανικών Σπουδών" (το σημερινό « Πανεπιστήμιο Μακεδονίας») άρχισε να λειτουργεί πρώτη φορά το ακαδ. έτος 1957-58).

Επίσης ιδρύονται οι πρώτες σχολές Ανώτερης Εκπαίδευσης : Με το Ν.Δ. 652/70 (ΦΕΚ 180/τ.Α./29-08-1970) ιδρύθηκαν Κέντρα Ανωτέρας Τεχνικής Εκπαίδευσης (ΚΑΤΕ). Με το νόμο Ν. 576/77 , ιδρύθηκαν τα Κέντρα Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΚΑΤΕΕ), τα οποία συγκροτούν πλείονες Ανώτερες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές μεταξύ αυτών και των Λογιστών. Συνέχεια των ΚΑΤΕΕ αποτελούν τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι), τα οποία ανήκουν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και ιδρύθηκαν με το νόμο Ν. 1404/83.

6.6 Η ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ ΜΕ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

« Η ίδρυση της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Λογιστών (Π.Ο.Λ) το 1956, από πέντε συλλόγους λογιστών , ήρθε να καλύψει ένα μεγάλο κενό στο χώρο της συνδικαλιστικής οργάνωσης και ενωμένης δράσης των λογιστών της χώρας. Είχε προηγηθεί η ίδρυση της Π.Ε.Ε.Α. (σημερινής ΕΕΛΠ) το 1952. Μέχρι την ίδρυση της ΠΟΛ και παραπέρα ως την έκδοση της πρώτης απόφασης της «Διαιτησίας» για τον κλάδο μας (25/1960 ΔΔΔΔ Αθήνας), τα συμφέροντα του λογιστικού κόσμου «διαχειρίζεται» η «Ομοσπονδία Ιδιωτικών Υπαλλήλων Ελλάδας. Με την 25/1960 πρώτη απόφαση του για τους λογιστές , καθιερώνει – χωριστά- αυξημένα μισθολόγια, τόσο των λογιστών όσο και των βοηθών λογιστών , σε σχέση με αυτά των άλλων ιδιωτικών υπαλλήλων. Η απόφαση αυτή εκδόθηκε στις 22/10/60 και ίσχυσε από 1/12/59. Σπουδαίο επίτευγμα είναι ο καθορισμός ίσης αμοιβής λογιστών-λογιστριών.». (ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ 1986- ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΑ 30 ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ Π.Ο.Λ)

7. Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1975 – 1999

7.1 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ - ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ «ΕΝΙΑΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (ΕΓΛΣ)»

«Στην υποτυπώδη λογιστική τυποποίηση έχει συμβάλει και ο νόμος για τις ανώνυμες εταιρείες, ιδίως μετά το 1962, όταν με το ν.δ. 4237 καθιερώθηκαν τυποποιημένες μορφές ισολογισμού και λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως. Αμέσως μόλις η ιδέα της λογιστικής τυποποίησης άρχισε να γενικεύεται διεθνώς και ιδιαίτερα στον ευρωπαϊκό χώρο, διάφοροι Έλληνες συγγραφείς, ιδίως ο πρύτανης και θεμελιωτής στη χώρα μας της επιστήμης της Ιδιωτικής Οικονομικής και της Λογιστικής, ο δάσκαλος αυτός τόσων σειρών επιστημόνων, καθηγητής κ. Μάριος Τσιμάρας, άρχισαν να κηρύσσουν τη σπουδαιότητα της λογιστικής τυποποίησης και να διδάσκουν την έννοια του λογιστικού σχεδίου. Στο μεταξύ άλλος σκαπανέας τη Ιδιωτικής Οικονομικής και Λογιστικής, ο αείμνηστος Στράτος Παπαϊωάννου, Διευθυντής της Ανώτατης Σχολής Βιομηχανικών Σπουδών Πειραιώς, είχε την πρωτοβουλία να παρουσιάσει, με το περιοδικό της Σχολής «ΣΠΟΥΔΑΙ», διάφορα λογιστικά σχέδια. Ανάπτυπα των σχεδίων αυτών, κυκλοφόρησαν μετέπειτα με το γενικό τίτλο «Τα Λογιστικά Πλάνα».....

Σοβαρή είναι η συμβολή στην ιδέα της λογιστικής τυποποιήσεων των τ. καθηγητών κ.κ. Ιωάννη Χρυσοκέρη της Ανώτατης Σχολής Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών, Δημ. Παπαδημητρίου (σημ. : γεν. 1920)της Ανώτατης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς και Δημ. Αδαμόπουλου της Ανώτατης Βιομηχανικής Σχολής Θεσσαλονίκης, οι οποίοι με τα σοβαρά συγγράμματά τους ανέπτυξαν το θέμα και το δίδαξαν επί πολλά χρόνια στους σπουδαστές των ανώτατων αυτών ιδρυμάτων. Το 1972, με πρωτοβουλία του των Μάριου Τσιμάρα και Σπύρου Λιζάρδου, συστήθηκε νέα Επιτροπή με Πρόεδρο τον Σπύρο Λιζάρδο αι συμμετοχή των κ.κ. Μάριου Τσιμάρα και Σπύρου Βασιλείου. Οι προσπάθειες της Επιτροπής αυτής ναυάγησαν λόγω της πολιτικής ανωμαλίας της περιόδου αυτής. Το Φεβρουάριο 1978, περίληψη της όλης δομής και των βασικών αρχών του Ε.Γ.Λ.Σ, καθώς και τα σχέδια νόμου και εισηγητικής εκθέσεως για την καθιέρωση στη χώρα μας των θεσμών του Ε.Γ.Λ.Σ του ΕΣΛ, διαβιβάστηκαν σε πέντε καθηγητές των Ανώτατων Οικονομικών Εκπαιδευτικών μας Ιδρυμάτων, την κυρία Έλλη Βασιλάτου-Θανοπούλου της Α.Σ.Ο. & Ε.Ε. και τους κ.κ Αθανάσιο Σταθόπουλο της Α.Σ.Ο. & Ε.Ε. Βασίλειο Σαρσέντη της Α.Β.Σ. Πειραιώς, Γεώργιο Καφούση της Παντείου ΑΣΠΕ και Αριστ. Ιγνατιάδη της Α.Β.Σ. Θεσσαλονίκης. Οι παρατηρήσεις – σχόλια και προτάσεις που λήφθηκαν από τους καθηγητές, παραδόθηκαν στην κατωτέρω πενταμελή Υπό-ομάδα, η οποία τις έλαβε υπόψη της κατά την επεξεργασία του τελικού κειμένου.» (Ε.Γ.Λ.Σ – Β' ΕΚΔΟΣΗ ΕΛΚΕΠΑ 1987 –Σελ. 48 – 60, Αποσπάσματα) « Η μεγαλύτερη αλλαγή στο λογιστικό επάγγελμα εισήχθη στην Ελλάδα με την εφαρμογή του Ενιαίου Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (ΕΓΛΣ) (Ολοκληρώθηκε το 1981 (ΠΔ 1123/1980) .

Μέχρι το 1986 η εφαρμογή του ήταν προαιρετική, και από το 1987, μετά την υποχρεωτική εφαρμογή της 4ης οδηγίας της ΕΟΚ, διαδόθηκε περισσότερο. Από την χρήση 1991 το ΕΓΛΣ έγινε υποχρεωτικό στο σύνολο του από όλες τις εταιρείες ελεγχόμενες από ορκωτούς ελεγκτές (άρθρο 7 Ν [1882/1990](#)) και από τη χρήση 1993 επεκτάθηκε η εφαρμογή του και στις μη υπαγόμενες σε έλεγχο (άρθρο 7 ΠΔ 186/1992 - ΚΒΣ). Συνέπεσε χρονικά με τις προαναφερθείσες τεχνολογικές καινοτομίες, δημιουργώντας έτσι τις κατάλληλες συνθήκες για ριζικές ανατροπές (Όπως αναφέρει ένας από τους δημιουργούς του «οι νέες διατάξεις αποτέλεσαν την αφετηρία μιας λογιστικής επανάστασεως», Θ. Γρηγοράκος, Ανάλυση-Ερμηνεία του ΕΓΛΣ, εκδόσεις Σάκκουλα, 11η έκδοση, Νοέμβριος 2005, σελ 98.). Η υιοθέτηση του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (ΕΓΛΣ) με το ΠΔ 1123/1980 και η ενσωμάτωση στα μέσα της δεκαετίας του 1980 των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο εσωτερικό δίκαιο (ΚΝ [2190/1920](#)), άλλαξε ριζικά το λογιστικό τοπίο στη χώρα. Οι νομοθετικές αλλαγές που έγιναν τότε, σε συνδυασμό με την εισαγωγή της πληροφορικής στο χώρο της λογιστικής, άλλαξαν τα δεδομένα δημιουργώντας μια εντελώς καινούργια και ταυτόχρονα σημαντικά βελτιωμένη κατάσταση. Μέχρι τότε τα λογιστήρια λειτουργούσαν κυρίως για την κάλυψη φορολογικών τυπικών υποχρεώσεων. Όπως θα περιγραφεί και παρακάτω, η εφορία ποτέ δεν έπαψε να επηρεάζει κυρίως μέσω του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (ΚΒΣ) αλλά και με άλλα επί μέρους νομοθετήματα την λογιστική πρακτική. » (Μαρκάζος Κ. Οι αναγκαίες αλλαγές στο λογιστικό μας σύστημα - Περιοδικό : Επιχείρηση, Αύγουστος 2006)

7.2 ΜΗΧΑΝΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Από τις πρώτες συσκευές αριθμητικών υπολογισμών, ήταν ο άβακας, είναι ένα απλό αριθμοόργανο που το χρησιμοποιούμε για την εκτέλεση των βασικών πράξεων (πρόσθεση, αφαίρεση και πολλαπλασιασμός). Η λέξη άβακας προέρχεται από την ελληνική λέξη άβαξ που σημαίνει "τραπέζι υπολογισμών". Χρησιμοποιούταν για αιώνες πολύ πριν την υιοθέτηση του συστήματος των Αραβικών αριθμών. Πιθανολογείται ότι ανακαλύφθηκε την εποχή των Βαβυλωνίων (περίπου το 5000 π.χ.), οι οποίοι το χρησιμοποιούσαν κατά κόρον.

Αργότερα (περίπου 1500 π.χ.) έφτασε στην Ελλάδα όπου και χρησιμοποιήθηκε από τους Έλληνες. Αποτελεί ένα ορθογώνιο πλαίσιο που είναι κατασκευασμένο από ξύλο και χωρισμένο σε παράλληλες γραμμές. Κάθε γραμμή περιέχει ένα σύνολο από χάντρες που κινούνται πάνω σε στερεωμένα λεπτά ξυλαράκια ή σύρματα. Σήμερα χρησιμοποιείται ευρέως από εμπορευόμενους και γραφειακούς υπαλλήλους στην Κίνα και αλλού αλλά και ως παιδικό εκπαιδευτικό παιχνίδι από μικρά παιδιά για την εκμάθηση των αριθμών και απλών προσθέσεων.

« Η τεχνική της "Διατύπου λογιστικής" παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το 1904 από τον καθηγητή W. Bach ο οποίος θεωρείται και ο εφευρέτης αυτής. Κατά την πρώτη αυτή εφαρμογή της "Διατύπου Λογιστικής" το λογιστικό γεγονός εγγράφεται στο ημερολόγιο και αποτυπώνεται στην καρτέλλα του λογαριασμού. (Στη λογιστική βιβλιογραφία η "Διάτυπος λογιστική" συναντάται με διάφορες ονομασίες όπως "Αντιγραφική λογιστική", "Λογιστική δι' αποτυπώσεως" κ.ά) .

Μηχανές στην υπηρεσία των λογιστών και των λογιστηρίων είχαν κάνει την εμφάνιση των πολύ πριν τη χρήση της τεχνικής της "Διατύπου λογιστικής". Οι μηχανές αυτές χρησιμοποιούντο για υπολογιστικές εργασίες και όχι για τήρηση βιβλίων.

Με την εφαρμογή της τεχνικής της "Διατύπου Λογιστικής" και τη στη συνέχεια επιτυχημένη χρήση των πρώτων μηχανών περνάμε σε μια νέα εποχή για τα μηχανικά μέσα τήρησης των λογιστικών βιβλίων, τα οποία εξελίσσονται με γρήγορους ρυθμούς. Αποτέλεσμα της εξέλιξης αυτής είναι παράλληλα με τις συμβατικές λογιστικές μηχανές να εμφανίζονται και νέα εναλλακτικά μηχανικά, ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά μέσα (μηχανές διατρήτων δελτίων, mini computers, προσωπικοί υπολογιστές κ.ά.), για τη τήρηση των λογιστικών βιβλίων. » (Διάτυπος λογιστική - το πέρασμα από τη χειρόγραφη στη με μηχανικά μέσα τήρηση των λογιστικών βιβλίων, Χαρ. Παναγιώτου, τεύχος 494 : (3/1996)).

Με την καθιέρωση του λογιστικού σχεδίου αναπτύχθηκαν στην Ελλάδα αρκετά λογισμικά προγράμματα μηχανογράφησης των λογιστικών εργασιών, έτσι ο απαιτούμενος χρόνος για την τήρηση των βιβλίων μειώθηκε και η ακρίβεια τους αυξήθηκε σε σχέση με τον χειρόγραφο τρόπο τήρησης και επίσης έγινε ευκολότερη η εξαγωγή των λογιστικών δεδομένων και πληροφοριών, σε συνδυασμό με την χρήση των λογιστικών φύλλων (spreadsheets), παρότι δεν άλλαξε καθόλου την ουσία της λογιστικής τεχνικής, που παραμένει το διπλογραφικό σύστημα. « Είναι γεγονός πλέον ότι η μεγάλη εξέλιξη της πληροφορικής είχε ως αποτέλεσμα τη διεύρυσή της και στο χώρο της Λογιστικής με αποτέλεσμα τα διάφορα βιβλία-κατάστιχα ν' αντικατασταθούν με άλλα τα οποία τηρούνται μηχανογραφικά, για τα οποία παρέχεται η δυνατότητα να εκτυπώνονται και φυλάσσονται σε κινητά φύλλα. Παρόλα αυτά όμως τα χειρόγραφα λογιστικά βιβλία παρά την αυξανόμενη σταδιακά αχρησία και ως εκ τούτου περιθωριοποίηση των, δεν παύουν ν' αποτελούν τη βάση πάνω στην οποία στηρίχθηκε η μέχρι σήμερα εξελικτική

πορεία στο χώρο της λογιστικής οργάνωσης και των συστημάτων λογιστικής πληροφόρησης. Γι' αυτό και η διερεύνηση της πορείας που αυτά διέγραψαν από της επινοήσεως-εμφανίσεως των, θ' αποτελεί πάντοτε αναγκαία και επίκαιρη γνώση σε κάθε ασχολούμενο με τη Λογιστική και ιδιαίτερα τη λογιστική οργάνωση. (Το «ημερολόγιο-καθολικό» ή «αμερικάνικο ημερολόγιο» και η ιστορία του Χαρ. Παναγιώτου Περ. ΛΟΓΙΣΤΗΣ τεύχος 514 : (1/1998))

7.3 ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ (ΕΣΥΛ)

Η καθιέρωση του θεσμού του Ε.Γ.Λ.Σ δημιουργεί την ανάγκη της εισαγωγής του θεσμού του Εθνικού Συμβουλίου Λογιστικής (ιδρύθηκε το 1988) το οποίο μέχρι την αντικατάστασή του από το Συμβούλιο Λογιστικής Τυποποίησης (ΣΛΟΤ) (Ν [3148/2003](#)) που υπάγεται στην Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ), εξέδωσε πλήθος χρησίμων για το έργο των Λογιστών « Γνωματεύσεων ».

7.4 ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (Ο.Ε.Ε.)

Το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδας (Ο.Ε.Ε.) ιδρύθηκε με βάση τον Νόμο [1100/1980](#) (όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 1479/1984 ,το άρθρο 8 Π.Δ.475/1991, το άρθρο 1 παρ. 4 Ν.2515/97 , το άρθρο 22 Ν. [2873/2000](#), το Ο.Ε.Ε. αποτελεί το θεσμοθετημένο οικονομικό σύμβουλο της χώρας μας, ενώ παράλληλα είναι και ο φορέας έκφρασης των 90.000 περίπου Ελλήνων οικονομολόγων, πτυχιούχων Ανώτατων Οικονομικών Σχολών και πτυχιούχων των τμημάτων της Λογιστικής, Εμπορίας και Διαφήμισης, Διοίκησης Επιχειρήσεων, Τουριστικών Επιχειρήσεων, Χρηματοοικονομικών Εφαρμογών, Χρηματοοικονομικής και Ελεγκτικής και Χρηματοοικονομικής και Ασφαλιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) που είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στην οικονομική επιστήμη των ελληνικών Α.Ε.Ι. ή ισότιμου μεταπτυχιακού διπλώματος της αλλοδαπής και χρησιμοποιούν το πτυχίο τους ή το μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης για την κατάληψη θέσης στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα ή για την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος (άρθρα 10 και 11 του Ν.[3912/2011](#)) (Πληροφορίες από την ιστοσελίδα του Ο.Ε.Ε).

Σημειώνεται ότι : « Τον Φεβρουάριο 2006 τα μέλη του ΟΕΕ αριθμούσαν 76.592 εκ των οποίων 44.806 είναι κάτοχοι άδειας οικονομολογικού επαγγέλματος. Άδεια επαγγέλματος Λογιστή - Φοροτέχνη διαθέτουν 40.653 (στους οποίους περιλαμβάνονται και 16.777 απόφοιτοι ΤΕΙ και εμπειρικοί λογιστές), και Άδεια Α □ τάξεως διαθέτουν 20.876 (περιλαμβάνονται 2.020 απόφοιτοι ΤΕΙ και 1.426 εμπειρικοί λογιστές). » (Κ. Μαρκάζος, Ο ρόλος του λογιστή στο σύγχρονο επιχειρηματικό περιβάλλον - Περιοδικό : Επιχείρηση, Μάρτιος 2006)

7.5 ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Την περίοδο 1980 – 1999, σημαντικό συγγραφικό έργο, στα λογιστικά συγγράμματα (εκτός των πανεπιστημιακών), παρουσιάζουν οι :

ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΒΑΡΒΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΑΙΣΙΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΣΑΚΕΛΛΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ,

ΑΛΗΦΑΝΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ , ΛΕΟΝΤΑΡΗΣ ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ (Οι περισσότεροι εκ των ανωτέρω συμμετείχαν στην επιτροπή εκπόνησης του Ε.Γ.Λ.Σ)

7.6 ΚΑΤΩΧΥΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Μέχρι το έτος 1976 δεν υπήρχε περιορισμός ως προς την άσκηση του επαγγέλματος και ο καθένας μπορούσε να το ασκήσει είτε ήταν πτυχιούχος, είτε όχι. Με το άρθρο 42 παρ.4 του Π.Δ.99/77 (ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ) τίθενται για πρώτη φορά περιορισμοί στην δυνατότητα υπογραφής των Ισολογισμών, από τους Λογιστές . Στην περίοδο 1990-1999, επιχειρείται μια πιο συστηματική οργάνωση και κατοχύρωση του Λογιστικού επαγγέλματος με σημαντικές Νομοθετικές παρεμβάσεις. « Η νομοθετική κατοχύρωση του πολυπληθούς επαγγέλματος ήταν άλλωστε πρόσφατη(σημ. η ίδρυση του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας (ΟΕΕ)) και η εν συνεχεία καθιέρωση (4) των αδειών ασκήσεως επαγγέλματος επικεντρώθηκε γύρω από το θέμα της υπογραφής των φορολογικών δηλώσεων. (5), (4) ΠΔ 475/1991 «Περί Οικονομολογικού Επαγγέλματος και της αδειάς ασκήσεώς του» (ΦΕΚ Α΄ 176/1991) και Ν [2515/1997](#) «Άσκηση επαγγέλματος Λογιστή Φοροτεχνικού» (ΦΕΚ Α΄ 154/1997) και ΠΔ 340/1998 «Περί του επαγγέλματος του Λογιστή - Φοροτεχνικού και της αδειάς ασκήσεώς του» (ΦΕΚ Α΄ 228/1998). (5) Σύμφωνα με το ΠΔ 340/1998 , όπως τροποποιήθηκε με τον Ν [2771/1999](#) , «Έργο των λογιστών φοροτεχνικών είναι η ορθή εφαρμογή των λογιστικών αρχών, προτύπων και σχεδίων γενικών και κλαδικών, η εποπτεία και η εφαρμογή διαδικασιών για τον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης και των αναλογούντων φόρων, η ενημέρωση και η τήρηση των φορολογικών βιβλίων, η κατάρτιση και η υπογραφή οικονομικών καταστάσεων, ισολογισμών και αποτελεσμάτων χρήσεως επιχειρήσεων και οργανισμών, η σύνταξη, υπογραφή και υποβολή φορολογικών δηλώσεων, συμπληρωματικών και στατιστικών στοιχείων προς τις Δημόσιες Υπηρεσίες καθώς και μισθολογικών καταστάσεων, ασφαλιστικών εισφορών και προγραμμάτων εργασίας.» (Κ. Μαρκάζος, Ο ρόλος του λογιστή στο σύγχρονο επιχειρηματικό περιβάλλον, Περιοδικό : « Επιχείρηση », Μάρτιος, 2006) .

7.7 ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Με τα ΠΔ 226/1992 και 121/1993 και με το άρθρο 75 του Ν 1969/1991, μετεβλήθη η μορφή οργάνωσης και λειτουργίας του ελεγκτικού επαγγέλματος στην Ελλάδα ιδρύθηκαν ή αναγνωρίστηκαν Ελεγκτικές Εταιρείες , από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές που προηγουμένως ανήκαν στο Σώμα Ορκωτών Λογιστών (Σ.Ο.Λ) ή γραφείων ορκωτών που αντιπροσώπευαν ξένους ελεγκτικούς οίκους . Από το έτος 1993 μέχρι και σήμερα, οι ελεγκτικές εταιρείες που λειτουργούν στην Ελλάδα, είναι μέλη του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ).

7.8 Η ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

Η Ένωση Φοροτεχνικών Ελεύθερων Επαγγελματιών Αττικής (Ε.Φ.Ε.Ε.Α.) ιδρύθηκε το 1990 και είναι η παλαιότερη πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση των ελεύθερων επαγγελματιών Λογιστών - Φοροτεχνικών. Το 1994 ιδρύθηκε από Φοροτεχνικού –

Λογιστές Ελεύθερους Επαγγελματίες, η Π.Ο.Φ.Ε.Ε. το μοναδικό δευτεροβάθμιο Συνδικαλιστικό Όργανο, με μέλη Συλλόγους – Ενώσεις σε ολόκληρη την Ελληνική Επικράτεια, η οποία ανήκει στην Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.)

8.Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000 ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

Για την περίοδο αυτή, σαν την πλέον γνωστή σ' όλους μας, αναφέρουμε επιγραμματικά τα σημαντικότερα γεγονότα :

α) Η ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ (ΔΗΜΟΥΣ, ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ Κ.Λ.Π.)

(Π.Δ.315/1999 ,Ν. 2819/97 , κ.λ.π)

β) Η ΊΔΡΥΣΗ ΤΗΣ Ε.Λ.Τ.Ε (ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΩΝ)

Η ΕΛΤΕ εφαρμόζει την Νομοθεσία που διέπει το ελεγκτικόλογιστικό επάγγελμα. Συστάθηκε με τον Ιδρυτικό Νόμο [3148/2003](#) και απέκτησε διευρυμένες αρμοδιότητες με την Εναρμόνιση της Εθνικής Νομοθεσίας με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας περί Υποχρεωτικών Ελέγχων. Είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου. Η λειτουργία της εποπτεύεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών.

γ) Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ

Αρχικά η εισαγωγή τους νομοθετήθηκε με το Ν. [2992/2002](#), με έναρξη εφαρμογής από 1/1/2003, εν συνεχεία μετατέθηκε η υποχρέωση εφαρμογής τους (αφορούσε κυρίως επιχειρήσεις που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών), από τον Ιανουάριο του 2005 (Εφαρμογή του Κανονισμού [\(ΕΚ\) αριθ. 1606/2002](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 2002). Σήμερα, η πλειονότητα των Ελληνικών επιχειρήσεων εξακολουθεί να εφαρμόζει τα « Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα » (Ε.Λ.Π) , όρος που προήλθε εξ αντιδιαστολής προς τα « Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα » (Δ.Λ.Π) και ο οποίος σημαίνει, τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από το Ε.Γ.Λ.Σ και τις διατάξεις των άρθρων 42α έως και 43γ του κωδ.Ν. [2190/1920](#) .

δ) Η ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Η ευρεία χρήση του διαδικτύου διευκόλυνε το έργο του Λογιστή. Αφενός με την ευκολία και ταχύτητα με την οποία γίνεται η ανεύρεση της λογιστικής και φορολογικής Νομοθεσίας (κυρίως μέσω συνδρομητικών υπηρεσιών που παρέχουν Λογιστικά Περιοδικά και Πύλες Λογιστικής και Φορολογικής ενημέρωσης) και αφετέρου στην υποβολή των φορολογικών δηλώσεων η οποία να γίνεται κυρίως με ηλεκτρονικά μέσα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

«Εάν έχω παραλείψει τίποτα λίγο ή πολύ σημαντικό ή απαραίτητο, ικετεύω την ανοχή σας, δεδομένου ότι δεν υπάρχει κανένας που είναι αθώος και εντελώς προνοητικός σε όλα τα πράγματα». (Leonardo Pisano, 1228, Liber abaci)

ΠΗΓΕΣ :

Πέραν από τις κατονομαζόμενες στο κάθε εδάφιο πηγές, σημαντική βοήθεια στον μελετητή της Ιστορίας της Λογιστικής στην Ελλάδα, προσφέρουν τα παρακάτω :

1) Βασίλειος Φ. Φίλιος « ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ », Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 1998, (Βλέπε « Β. Φίλιου σελ...» στις επιμέρους

- παραπομπές του κειμένου) . Έργο πολύτιμο για τον μελετητή της Ιστορίας της Λογιστικής, αλλά και της Λογιστικής γενικότερα, καθώς και το έργο του « ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ », Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 1998.
- 2) « ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ » ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ: ΝΙΚΟΛ. ΑΛΙΚΑΚΟΣ – ΓΕΩΡΓ. ΜΟΥΣΤΑΦΕΛΛΟΣ, ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ :ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΙΔΕΡΗ, ΑΘΗΝΑΙ – 1957. (Βλέπε « Ο & Λ ΕΓΚ. » στις επιμέρους παραπομπές του κειμένου) . Δεκάτομο μνημειώδες έργο , με πλήθος πληροφοριών και με συγγραφείς τους σπουδαιότερους της εποχής.
- 3) Οι έρευνες και οι εκδόσεις του «ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΡΕΥΝΩΝ (Ε.Ι.Ε) » και κυρίως των επιστημόνων που ασχολούνται με την Ιστορία των επιχειρήσεων (ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ΜΑΡΙΑΣ-ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΧΑΤΖΗΙΩΑΝΝΟΥ, ΚΑΙ ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΣΙΦΝΑΙΟΥ.)
- 4) ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΡΕΜΜΥΔΑΣ - ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ. ΜΕΛΕΤΗ : « ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ». Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.
- 5) ΑΝΔΡΙΟΛΑΣ, Β. «ΟΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ». (Αρχείο Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, τ. Δ΄, Οκτ. – Δεκ. 1964)
- 6) ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΟΥ, ΤΟΜΟΣ Β΄ - ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ, JULES BAUDE – ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΜΠΑΛΟΥΡΗ . ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΠΑΜΙΣΟΣ, 1965.
- 7) ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗ « ΤΑ ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ » , ΑΘΗΝΑ, Ε.Μ.Ν.Ε., 1991.
- 8) ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ « ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ », (Τεύχη από το 1930)
- 9) ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ « Δ.Φ.Ν », (Τεύχη από το 1946)
- 10) ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ « ΛΟΓΙΣΤΗΣ », (Τεύχη από το 1954)